

Beleidsplan armoede en schulddienstverlening Weert 2025-2028

*'Effectieve en efficiënte ondersteuning bij
geldzorgen, armoede en schulden'*

Voorwoord

Met trots presenteer ik u het Beleidsplan Armoede en Schulddienstverlening Weert 2025-2028. Dit plan is het resultaat van een uitgebreide evaluatie, onderzoek en de waardevolle participatie van onze inwoners en maatschappelijke partners.

Onze samenleving is de afgelopen jaren flink veranderd. Door hoge energiekosten en inflatie ervaren steeds meer huishoudens, niet alleen de laagste inkomens, financiële zorgen. Deze zorgen raken ons allemaal, ook de mensen met middeninkomens en werkende inwoners. Geldzorgen hebben een brede impact op diverse aspecten van het dagelijks leven, zoals gezondheid, sociale contacten en de ontwikkeling van kinderen.

In eerste instantie is het een taak van onze Rijksoverheid om de bestaansonzekerheid landelijk aan te pakken. Er is structureel beleid nodig om ervoor te zorgen dat mensen kunnen rondkomen en kunnen meedoen aan de maatschappij. De overheid moet daarvoor twee dingen doen: zorgen voor een toereikend inkomen en zorgen voor een voorspelbaar en toegankelijk stelsel dat uitvoerbaar en houdbaar is. Dit is het advies van de Commissie Sociaal Minimum dat ik geheel kan onderschrijven.

Vanuit de VNG, de Vereniging Nederlandse Gemeenten, wordt dit advies meermaals onder de aandacht gebracht van de beleidsmedewerkers en bewindspersonen van de Ministeries. Ik mag zitting nemen in de VNG commissie Participatie, Schuldhulpverlening en Integratie en ben vanuit die hoedanigheid voorzitter van het portefeuillehoudersoverleg Armoede en Schulden. De commissie legt de verbinding tussen Rijk en gemeenten en blijft aandacht vragen voor het structureel borgen van de bestaanszekerheid met focus op het tegengaan van armoede en schulden.

In dit beleidsplan staan drie belangrijke punten centraal: het voorkomen van geldproblemen en het vroegtijdig signaleren ervan, het duurzaam oplossen van armoede en schulden, en ervoor zorgen dat iedereen kan meedoen, met extra aandacht voor kinderen en jongeren. We bouwen voort op eerdere plannen en voegen nieuwe inzichten toe om financiële problemen beter aan te pakken.

Belangrijke wijzigingen in het nieuwe plan omvatten een bredere toegang tot schulddienstverlening voor alle inwoners met geldzorgen, en een verhoogde focus op preventie. Deze aanpak wordt ondersteund door landelijke wet- en regelgeving en onze eigen visie op armoede en schulddienstverlening.

Weert is een gemeenschap waar mensen om elkaar geven en elkaar helpen. Samen kunnen we de uitdagingen van armoede en schulden aanpakken en werken aan een toekomst waarin iedereen meetelt en kan bijdragen. Ik nodig u uit om samen met ons deze weg te bewandelen.

Hartelijke groet,

Martijn van den Heuvel

Wethouder van de Gemeente Weert

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting	5
Inleiding	5
Probleemstelling	5
Analyse van de cijfers- Focus op 3 pijlers.....	5
Kaders en beleidsuitgangspunten	5
Nieuwe ontwikkelingen en ambities.....	6
1. Inleiding	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Reikwijdte	7
1.3 Integrale aanpak.....	7
1.4 Hoe is dit beleidsplan tot stand gekomen?	7
1.5 Leeswijzer	8
2. Ontwikkelingen, feiten en cijfers.....	9
2.1 Maatschappelijke en economische ontwikkelingen	9
2.2 Oorzaken en gevolgen van armoede en schulden	9
2.2.1 Effecten op gedrag	9
2.3 Risico op armoede gedaald, maar schulden nemen toe	10
2.4 Lokale cijfers	13
2.4.1 Armoede	13
2.4.2 Schulddienstverlening	14
2.4.3 Vroegsignalering	15
2.4.4 Hulpvragen rondom financiën.....	16
2.5 Conclusie.....	16
3 Landelijke Kaders en (wets)wijzigingen.....	17
3.1 Wet gemeentelijke schuldhelpverlening	17
3.2 Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden.....	17
3.3 Basisdienstverlening	17
3.4 Regeerprogramma armoede en schulden	18
3.5 (Wets)wijzigingen.....	18
3.5.1 Verkorte looptijd wettelijke en minnelijke schuldregeling	18
3.5.2 Nieuw aanbod: schuldregeling zonder afloscapaciteit.....	18
4 Beleid armoede en schulddienstverlening tot aan 2024	19
4.1 Gemeente Weert neemt regie.....	19
4.2 Wetswijziging WGS en NVVK	19
4.3 Armoedebestrijding: Voorkomen, bestrijden en verzachten	19
4.4 Gemeente Weert loopt voorop	20
4.5 We doen het samen	21
5. Visie, uitgangspunten, doelstellingen en resultaten.....	22
5.1 Gemeentelijke beleidskaders	22
5.1.1 Regionaal beleidsplan Sociaal Domein Weert, Leudal en Nederweert 2024-2027.....	22
5.1.2 Beleidsregel schulddienstverlening Weert 2022.....	22
5.2 Beleidsuitgangspunten	22
5.3 Relatie met het sociaal domein	25
5.3.1 Participatiewet	25
5.3.2 Aanpak Laaggeletterdheid	25

5.4 Doelstellingen en resultaten	26
6. Specifieke doelgroepen.....	27
6.1 Gezinnen met minderjarige kinderen	27
6.2 Jongeren	27
6.2.1 Financiële educatie	27
6.2.2 Voorkomen en bestrijden van jeugdwerkloosheid.....	28
6.2.3 Pilot Jongeren Weer(t) schuldenvrij.....	28
6.3 Zelfstandig ondernemers	28
7. Meten en monitoren	29
8. Ontwikkelingen en ambities	30
8.1 Onderzoek inkomensondersteunende maatregelen	30
8.2 Vroeg signaleren, voorkomen en oplossen van geldzorgen en schulden	30
8.3 Quiet Community Weert	31
9. Financiën.....	32
Bijlage 1 Definities en begrippen	33
Bijlage 2 Toelichting op wetten SDV	37
Bijlage 3 Evaluatie armoedebeloid 2021-2024	39
Bijlage 4 Artikel NVVK.....	45
Bijlage 5 Elementen van de basisdienstverlening	47

Samenvatting

Inleiding

Het beleidsplan voor armoede en schulddienstverlening in Weert voor 2025-2028 richt zich op het voorkomen, vroeg signaleren en oplossen van schulden, evenals op het ondersteunen van inwoners met een laag inkomen. Het beleidsplan bouwt voort op de eerdere plannen voor armoede en schulddienstverlening en maakt gebruik van een integrale aanpak. Het beleidsplan is tot stand gekomen door evaluatie, onderzoek en participatie van inwoners en maatschappelijke partners. Het plan bevat doelen, maatregelen en ambities om het aantal inwoners met financiële problemen duurzaam te verminderen.

Probleemstelling

Sinds de vaststelling van de vorige beleidsplannen is de samenleving veranderd. Door de hoge energiekosten en inflatie ervaren steeds meer huishoudens financiële onzekerheid. Het zijn niet alleen de laagste inkomens die geraakt zijn. Ook middeninkomens en inwoners met een betaalde baan ervaren onzekerheid over het kunnen betalen van rekeningen.

Financiële problemen hebben impact op het leven van inwoners en hebben een directe invloed op andere leefgebieden, zoals gezondheid, huisvesting, opleiding, sociaal netwerk, meedoen naar vermogen en voor kinderen de kans op gezond opgroeien en ontwikkelen. Ook zijn er gevolgen op collectief niveau. Zo maken mensen die in armoede leven of problematische schulden hebben vaker gebruik van collectieve- en maatwerkvoorzieningen, zoals zorg en (lokale) minimaregelingen, met hoge kosten tot gevolg.

Analyse van de cijfers- Focus op 3 pijlers

Hoewel uit analyse van de cijfers blijkt dat het risico op armoede is gedaald en in Weert onder het landelijk gemiddelde ligt, neemt het aantal huishoudens met schulden toe. Ook in Weert zien we dit terug in een forse stijging van het aantal vroegsignalen en aanmeldingen voor schulddienstverlening. Een groep die financieel kwetsbaar is en bij wie oververtegenwoordiging van financiële zorgen en problematiek speelt is de groep jongeren. Om te zorgen dat de cijfers rondom armoede en schulden niet verder oplopen en onder het landelijk gemiddelde blijven, focussen we op de volgende drie pijlers:

- Preventie en vroeg signaleren van armoede en schulden;
- Duurzaam oplossen van armoede en schulden;
- Zorgen dat iedereen kan meedoen met extra aandacht voor kinderen en jongeren.

Kaders en beleidsuitgangspunten

Landelijke kaders en wet- en regelgeving spelen een rol in de uitvoering van het beleid, zoals de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening en de basisdienstverlening voor schuldhelpverlening.

In dit beleidsplan bouwen we voort op de visie, kaders en beleidsuitgangspunten uit voorgaande beleidsplannen en vullen deze aan op basis van nieuwe inzichten en ontwikkelingen. Er zijn ook enkele wijzigingen, welke samenhangen met de wetswijziging Wgs, landelijke ontwikkelingen en onze eigen kijk op armoede en schulddienstverlening door ervaringen uit de praktijk.

De wijzigingen hebben betrekking op de volgende elementen:

- Schulddienstverlening staat niet alleen open voor inwoners die problematische schulden hebben, maar voor alle inwoners met geldzorgen. Alhoewel de eigen verantwoordelijkheid van inwoners niet vervalft, stellen we dit in de beleidsuitgangspunten niet langer centraal;
- Preventie krijgt een nog prominentere rol in de aanpak van geldzorgen, armoede en schulden. Bij de keuze voor maatregelen, activiteiten en voorzieningen wordt steeds beoordeeld in hoeverre de inzet bijdraagt aan een duurzame oplossing van de (financiële) problematiek.

Onze beleidsuitgangspunten, zoals laagdrempelige toegang tot dienstverlening, kwaliteit en deskundigheid, integrale ondersteuning, samenwerking en heldere communicatie zijn in lijn met de NVVK -beloftes. Preventie, vroegsignalering, begeleiding en nazorg zijn essentieel voor duurzame oplossingen. Het beleidsplan richt zich daarnaast, zoals voorgeschreven door de Wgs, op specifieke doelgroepen zoals gezinnen met minderjarige kinderen, jongeren en zelfstandig

ondernemers. In onderstaand gedeelte van de doelenboom staan de visie, maatschappelijke effecten, doelstellingen en resultaten beschreven. Visie: "Samen aan de slag met talent: iedereen telt mee, doet mee en draagt bij naar eigen vermogen."

Kwaliteit en monitoring

Voor het monitoren van de resultaten maken we zoveel als mogelijk gebruik van bestaande monitors, zoals cijfers van het CBS, GGD, NIBUD en de Benchmark armoede en schulden van Divosa. Daarnaast leveren de organisaties waarmee we contract- en subsidieafspraken hebben gemaakt periodiek een rapportage aan, waarover we met hen in gesprek gaan. Ook vragen we inwoners met geldzorgen en/of schulden over hun ervaringen met de geboden ondersteuning. Tevens investeren we in processen om de juiste sturingsinformatie beschikbaar te hebben. Zo is er voor schulddienstverlening een dashboard ontwikkeld waarmee we alle informatie over onze cliënten, trajecten en doorlooptijden op ieder moment kunnen raadplegen. Team schulddienstverlening voert daarnaast het keurmerk van de NVVK en conformeert zich aan de richtlijnen, doorlooptijden en gedragscodes van de NVVK.

Nieuwe ontwikkelingen en ambities

Ook de komende jaren blijven we investeren om inwoners met geldzorgen zo vroeg mogelijk te bereiken om hen zo effectief en efficiënt mogelijk te ondersteunen. Er zal onderzoek worden gedaan naar het verhogen van de inkomensgrenzen voor de minimaregelingen, zoals onder andere de bijzondere bijstand, individuele inkomensvoorschotten en meedoenbijdrage. En naar de effecten hiervan in de brede zin. Ook wordt geïnvesteerd in preventie, vroegsignalering, begeleiding en nazorg bij geldzorgen en schulden. We zetten de pilot Jongeren Weert(t) Schuldenvrij voort, besteden structureel aandacht aan communicatie en we richten een Quiet Community op om impact te maken voor mensen die in armoede leven.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Voor u ligt het beleidsplan Armoede en Schulddienstverlening Weert 2025-2028 (hierna beleidsplan). Dit beleidsplan is gericht op het voorkomen, het vroeg signaleren en oplossen van schulden en het bieden van goede nazorg. Maar ook op het ondersteunen van inwoners met een laag inkomen, zodat zij mee kunnen blijven doen in onze samenleving.

Dit beleidsplan beschrijft de visie, ambities, beoogde maatschappelijke effecten en doelen op het gebied van geldzorgen, armoede en schulden. Evenals de maatregelen om deze doelen naar concrete activiteiten en resultaten te kunnen vertalen.

Het beleidsplan is een vervolg op het beleidsplan Armoede Weert 2021-2024 en het beleidsplan Schulddienstverlening Weert 2019-2022. Verschillende onderwerpen uit deze plannen zijn nog altijd actueel en zijn ook in dit nieuwe plan meegenomen. Dat wat goed is wordt behouden. Daar waar we kunnen verbeteren wordt dit gedaan.

1.2 Reikwijdte

Sinds de vaststelling van de vorige beleidsplannen is de samenleving veranderd. Door de hoge energiekosten en inflatie ervaren steeds meer huishoudens financiële onzekerheid. Deze ontwikkelingen benadrukken niet alleen de noodzaak van een goede ondersteuning, maar ook het verschil dat we als gemeente voor inwoners kunnen maken. De belangrijkste rol die de gemeente hierin heeft is het zo vroegtijdig mogelijk bereiken van inwoners om hen bij geldzorgen zo effectief en efficiënt mogelijk te kunnen ondersteunen.

Gemeenten mogen geen inkomenspolitiek bedrijven. Daar waar het gaat om het borgen van de bestaanszekerheid voor inwoners, is niet de gemeente, maar de Rijksoverheid aan zet. De commissie sociaal minimum geeft aan dat de Rijksoverheid hier twee dingen voor zou moeten doen: het zorgen voor een toereikend inkomen, en zorgen voor een voorspelbaar en toegankelijk stelsel dat uitvoerbaar en houdbaar is¹.

1.3 Integrale aanpak

Hulpvragen binnen het sociaal domein worden complexer en oplossingen vragen steeds meer een thema- en domein overstijgende aanpak. Wij werken daarom aan een brede en integrale aanpak. Hierbij geven we niet alleen aandacht aan het financieel probleem, maar ook aan het oplossen van de oorzaken en versterken we waar mogelijk de eigen regie. Het gedachtegoed van positieve gezondheid speelt hierin een centrale rol. Dit gedachtegoed gaat uit van het vermogen van inwoners om eigen regie te voeren. Deze bredere manier van kijken van en naar onze inwoners helpt ons om beter te sturen op de behoeften die leven en om daar onze dienstverlening op af te stemmen. Dit met als doel het bieden van een duurzame oplossing: het aantal inwoners met financiële problemen in de gemeente op lange termijn te verminderen.

1.4 Hoe is dit beleidsplan tot stand gekomen?

Om te komen tot een breed gedragen beleidsplan zijn een aantal acties ondernomen. Zo is gestart met het evalueren van het vorige beleidsplan schulddienstverlening en het beleidsplan armoede. Vervolgens zijn de opgaven, ontwikkelingen en doelen van onze gemeente in kaart gebracht. Hierbij is gebruik gemaakt van de laatste inzichten met betrekking tot de aanpak van geldzorgen, armoede en schulden van de Vereniging voor Nederlandse Gemeenten (hierna VNG) en de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (hierna NVVK). Er zijn meerdere (kennis)sessies bijgewoond en er is literatuur en data geraadpleegd.

De participatiebehoeften van inwoners en maatschappelijke partners zijn in kaart gebracht door middel van gestructureerde interviews en een enquête. Tot slot hebben stakeholders tijdens een dialoogsessie input gegeven op het huidige beleid en aangegeven waar zij mogelijkheden zien tot verbetering. Deze inbreng is meegenomen in het beleidsplan.

¹ Tweede rapport 'een zeker bestaan' commissie sociaal minimum

1.5 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk brengen we de ontwikkelingen, feiten en cijfers in beeld op het gebied van armoede en schulden. In hoofdstuk 3 beschrijven we de landelijke kaders waarbinnen we uitvoering geven aan het beleid. In hoofdstuk 4 gaan we in op het huidige beleid. Hoofdstuk 5 omschrijft de visie, beleidsuitgangspunten, doelstellingen en resultaten van de gemeente. Hoofdstuk 6 geeft een overzicht van specifieke doelgroepen waar we extra aandacht voor hebben. Hoofdstuk 7 gaat in op het meten en monitoren van het beleid. In hoofdstuk 8 beschrijven we de ontwikkelingen en ambities voor de komende beleidsperiode. Tot slot wordt in hoofdstuk 9 het financiële kader beschreven.

Een toelichting op de definities en begrippen die in het beleidsplan zijn opgenomen kunt u vinden in bijlage 1.

Dialogosessie beleid armoede en schulddienstverlening, ruim 44 personen (vrijwilligers, ervaringsdeskundigen, onderwijs, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en participatieraad) denken mee!

2. Ontwikkelingen, feiten en cijfers

2.1 Maatschappelijke en economische ontwikkelingen

Een aantal maatschappelijke en economische ontwikkelingen hebben een grote invloed gehad op de gehele bevolking. Zo kregen we door de coronacrisis, de wereldwijde energiecrisis, de oorlog in Oekraïne en de inflatie te maken met geheel nieuwe problematiek. De gestegen energiekosten en hoge inflatie hebben bij veel huishoudens tot financiële onzekerheid geleid. Het zijn niet alleen de laagste inkomens die geraakt zijn. Ook de middeninkomens geven aan onzekerheid te ervaren over het kunnen betalen van rekeningen. Hieruit blijkt duidelijk dat geldzorgen en geldproblemen niet beperkt blijven tot een bepaalde groep inwoners, maar alle inwoners kunnen treffen ongeacht bijvoorbeeld leeftijd, achtergrond, opleidingsniveau, woon- en werksituatie. Hoe de situatie zich de komende jaren gaat ontwikkelen is niet met zekerheid te voorspellen. Wel is de verwachting dat de energieprijzen en inflatie de komende tijd blijven zorgen voor hoge kosten van levensonderhoud en daarmee mogelijk ook voor schulden.

2.2 Oorzaken en gevolgen van armoede en schulden

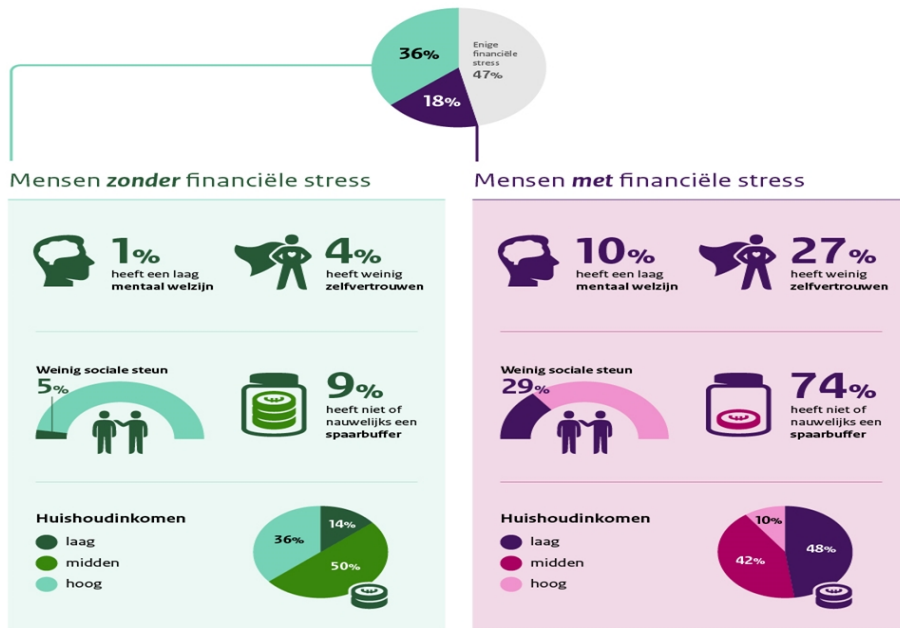
Armoede en schulden worden veroorzaakt en in stand gehouden door veel factoren, die elkaar onderling beïnvloeden. We onderscheiden hierbij twee typen financiële problemen die samen of los kunnen spelen: mensen hebben te weinig, onzeker en onvoorspelbaar inkomen, en/of mensen hebben hogere uitgaven dan gemiddeld. Daar liggen vaak weer diepere oorzaken aan ten grondslag, zoals ziekte, scheiding, ontslag enzovoort.

Financiële problemen hebben een grote invloed op het leven van onze inwoners: leef je in armoede dan kun je niet altijd meedoen in de maatschappij. De problemen staan vaak niet op zichzelf. Op individueel niveau gaan ze vaak gepaard met psychische klachten, zoals (langdurige) stress, eenzaamheid, schaamte en een negatief gevoel van eigenwaarde. Daarnaast hebben ze een directe invloed op andere leefgebieden. Denk hierbij aan gezondheid, huisvesting, opleiding, sociaal netwerk, meedoen naar vermogen en voor kinderen de kans op gezond opgroeien en ontwikkelen. Kortom, ze beïnvloeden in meerdere opzichten de kwaliteit van leven. Ook zijn er gevolgen op collectief niveau. Zo maken mensen die in armoede leven of problematische schulden hebben vaker gebruik van collectieve- en maatwerkvoorzieningen, zoals zorg en (lokale) minimaregelingen, met hoge kosten tot gevolg.

2.2.1 Effecten op gedrag

Voor inwoners met financiële problemen is het een dagelijkse worsteling om rond te komen. Ze ervaren schaarste door geen of te weinig inkomsten of door problematische schulden. Uit onderzoek is gebleken dat deze dagelijkse zorgen invloed hebben op het denken en handelen van een persoon. Chronische stress werkt verlamrend op het vermogen om problemen op te lossen en doelgericht te werken. Het leidt tot een tunnelvisie en het wordt moeilijker om beslissingen te nemen. De mentale bandbreedte wordt als het ware beperkt. Met als gevolg dat iemand het overzicht kwijt raakt, impulsief of onzorgvuldig wordt, korte termijn keuzes gaat maken en de eigen regie afneemt. Op den duur leidt dit tot een vicieuze cirkel waarin de financiële problemen kunnen verergeren.

Een vergelijking van mensen **zonder** versus **met** financiële stress

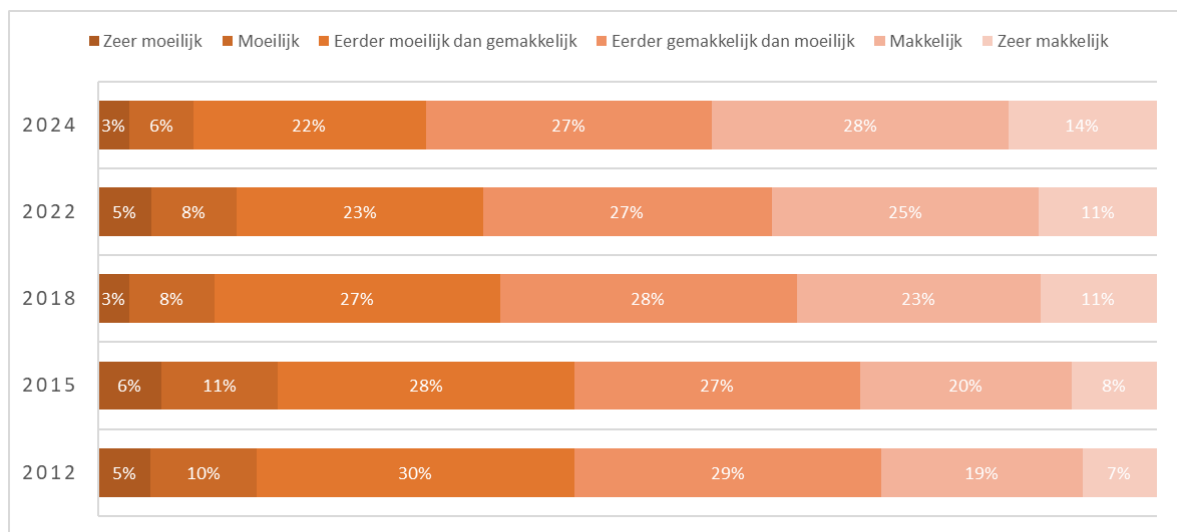
De data zijn afkomstig uit het USS-panel, waarbij data uit de Nationale Monitor Geldzorgen zijn gekoppeld aan data uit de USS core study:
 • Financiële stress, spaarbuffer en inkomensgroepen: data uit de Nationale Monitor Geldzorgen (gemiddelde van meting 1 t/m 4).
 • Mentaal welzijn, zelfvertrouwen en sociale steun: data uit USS core study.

De getoonde variabelen zijn gemeten met schalen. Op basis van deze data zijn twee categorieën gemaakt (i.e., onder/op vs. boven het middelpunt van de schaal). Hier presenteren we het percentage mensen dat onder/op het middelpunt van de schaal heeft geantwoord. De getoonde data zijn correlaties en tonen dus geen oorzakelijk verband. Meer informatie en volledige analyses zijn te vinden in de onderzoeksverantwoording op de website van de Nationale Monitor Geldzorgen.

2.3 Risico op armoede gedaald, maar schulden nemen toe

Uit cijfers van het Centraal planbureau (hierna CPB) blijkt dat het aantal mensen met een inkomen onder de armoedegrens is gedaald van 6,1 % in 2021 naar 4,7% in 2024. Het aantal kinderen dat onder de armoedegrens leeft is in deze periode gedaald van 7,2% naar 4,6%. Het CPB heeft voor dit cijfer nog wel gerekend met de extra verhoging van het minimumloon. Deze is onlangs echter door de eerste kamer verworpen².

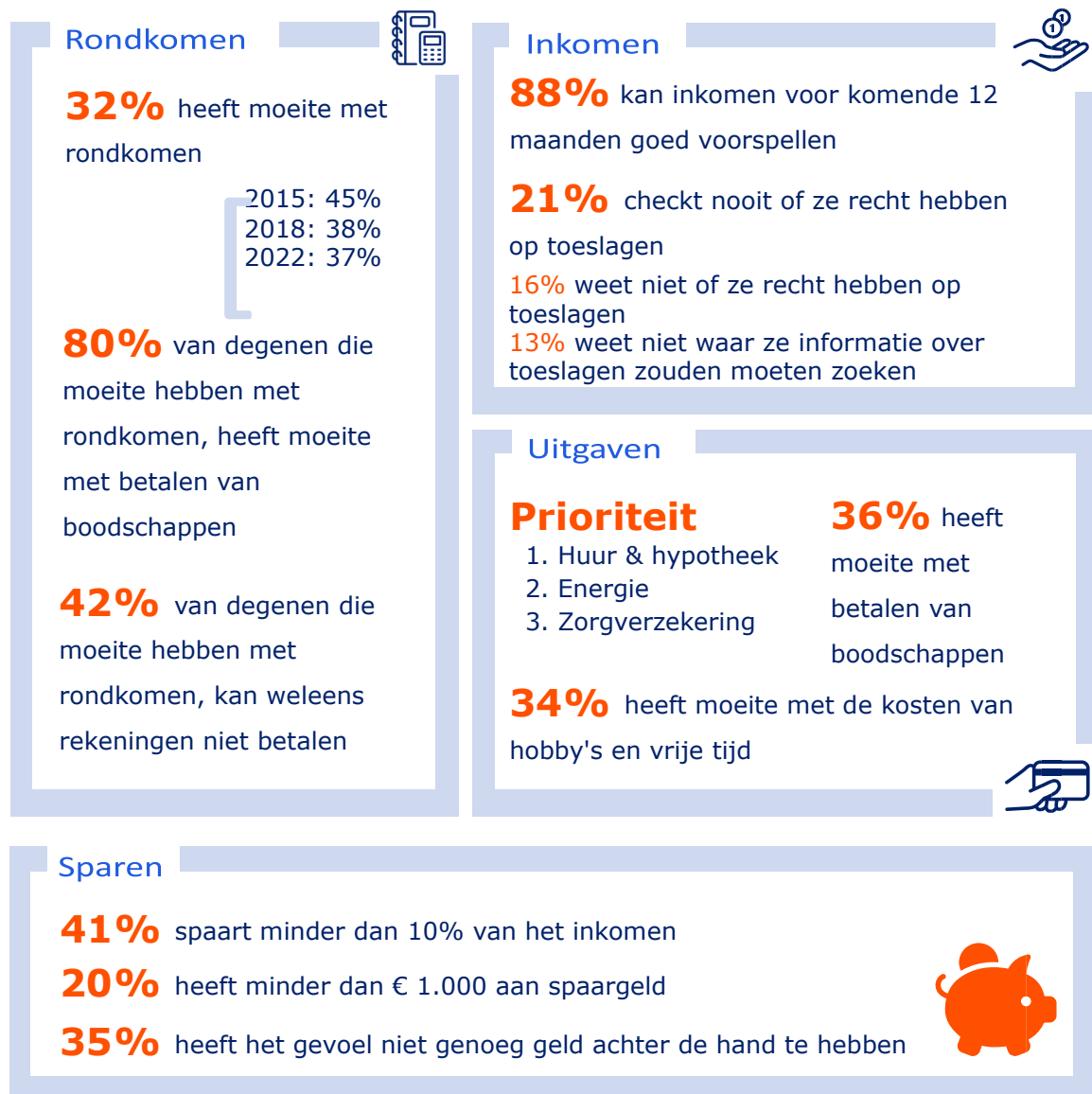
Ondanks deze cijfers van het CPB komt uit het rapport 'Het leven betaalbaar' van het NIBUD naar voren dat ruim een derde van de mensen nog altijd moeite heeft om de eindjes aan elkaar te knopen³.

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2024/06/25/bijlage-3-monitor-bij-derde-voortgangsrapportage>, geraadpleegd op 09-08-2024

³ Rapport Geldzaken in de praktijk 2024 'het leven betaalbaar' 2024 NIBUD

Een aantal groepen heeft beduidend meer dan gemiddeld moeite met rondkomen. Vooral huurders, alleenstaanden, jongvolwassenen en huishoudens met een uitkering, laag en/of wisselend inkomen hebben zorgen over de financiële situatie. Juist deze groepen zijn afhankelijk van toeslagen, maar weten minder goed waar ze hierover informatie kunnen vinden⁴.

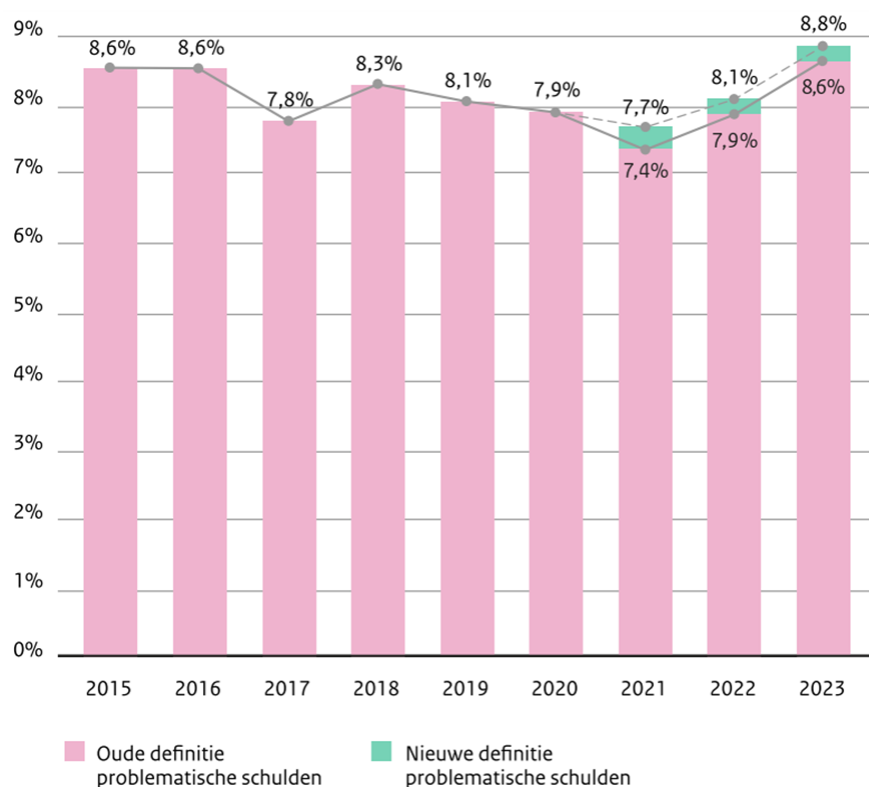

Daarnaast neemt het aantal mensen dat door schulden in de problemen komt, toe. De afgelopen jaren was er een lichte stijging. Van 7,7% in 2021 naar 8,8% van de Nederlanders in 2023. Dit betekent dat één op de vijf huishoudens te maken heeft met problematische schulden of grote kans heeft om deze te krijgen. Tegelijkertijd vragen minder mensen om schuldhulp. Maar 2,5% zoekt professionele hulp, zo blijkt uit onderzoek van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid⁵.

⁴ <https://www.nibud.nl/onderzoeksrapporten/rapport-geldzaken-in-de-praktijk-2024/#:~:text=Over%20het%20algemeen%20blijkt%20dat,hebben%20over%20hun%20financi%C3%ABle%20situatie,geraadpleegd op 09-08-2024>

⁵ Derde voortgangsrapportage monitor geldzaken

Figuur 1: percentage huishoudens met problematische schulden

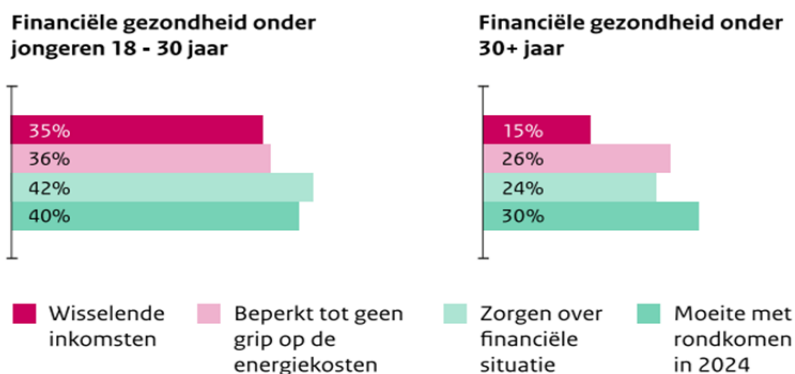

De toename van schulden lijkt voornamelijk te worden veroorzaakt door een stijging van problematische schulden bij de belastingdienst. Mogelijk spelen maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de opschorting van invordering en de corona-uitstelregeling voor ondernemers, hierbij een rol.

(Bron: CBS Schuldenproblematiek in beeld)

**Per 1 juli 2023 hanteert de NVVK de definitie van een problematische schuld die ook gebruikt wordt in de faillissementswet en de WSNP. De definitie luidt nu: 'Een schuld is problematisch wanneer te voorzien is dat een natuurlijke persoon schulden niet kan blijven betalen of gestopt is te betalen. Het gaat dan om een situatie waarin niet binnen 36 maanden alle opeisbare vorderingen betaald kunnen worden'.*

Een groep die financieel kwetsbaar is en bij wie oververtegenwoordiging van financiële zorgen en problematiek speelt is de groep jongeren. Uit het dashboard 'Schuldenproblematiek in beeld' van het CBS blijkt dat 3% van de jongeren tussen de 16 en 25 jaar geregistreerde problematische schulden heeft. Ook het NIBUD concludeert in haar meest recente publicatie 'Geldzaken in de praktijk 2024' dat jongvolwassenen financieel kwetsbaar zijn. Zij ervaren weinig controle over hun financiële situatie, hebben vaker moeite om hun rekeningen te betalen en zijn vaak niet goed in staat om een buffer op te bouwen om financiële tegenslagen op te vangen.

(Bron: Nibud onderzoek 9 april 2024)

2.4 Lokale cijfers

Om inzicht te krijgen in de problematiek en hoe wij landelijk gezien scoren hebben we de algemene cijfers rondom armoede, schulddienstverlening en vroegsignalering in kaart gebracht.

2.4.1 Armoede

Er is sprake van armoede wanneer iemand gedurende een langere tijd niet de middelen heeft om te kunnen beschikken over de goederen en voorzieningen die in zijn samenleving als minimaal noodzakelijk gelden. De overgang tussen armoede en (relatieve) welvaart wordt aangeduid als de armoedegrens⁶.

Onderstaande tabel geeft inzicht in huishoudens die leven op de armoedegrens van 101% van het sociaal minimum en huishoudens met een inkomen tot 120% en 130% van het sociaal minimum. Onderstaande cijfers gaan alleen over het inkomen en niet over eventuele huishoudens met schulden.

Huishoudens met inkomen tot ...% van het sociaal minimum (meest recente cijfers CBS, 2022⁷)

Inkomensgrens huishouden	% Landelijk	% Weert	Aantal huishoudens Weert totaal 23.284
Inkomen tot 101% > 1 jaar	6,4%	5,7%	1300
Inkomen tot 120% > 1 jaar	12,1%	11,3%	2600
Inkomen tot 130% > 1 jaar	14,6%	13,7%	3200

Weert zit met 5,7% van de huishoudens iets onder het landelijk gemiddelde van 6,4% van de huishoudens dat op de armoedegrens leeft.

In 2022 is het percentage huishoudens in Weert met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum afgenomen van 12,2% in 2019 naar 11,3% in 2022. Deze huishoudens komen in aanmerking voor de meeste minimavoorzieningen. Het gaat dan om 2600 huishoudens.

Het percentage kinderen in huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum ligt met 13,7% in 2022 onder het landelijk gemiddelde van 15,8%. Dit is wel een toename ten opzichte van 2019. Toen was het percentage 9,3% ten opzichte van het landelijk gemiddelde van 10,1%. In 2022 leven 950 kinderen in armoede, in 2019 waren dat er nog 825.

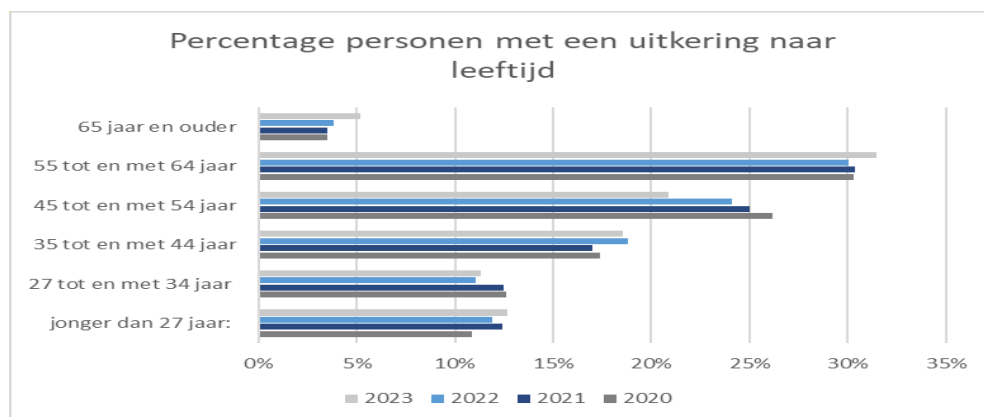
Inkomensgrens huishouden	% Landelijk	% Weert	Aantal kinderen
Kinderen in huishoudens met inkomen tot 120% > 1 jaar	15,8%	13,7%	950

⁶ Wikipedia, definitie armoede

⁷ Dashboard CBS, armoedescan

De meeste huishoudens met een laag inkomen wonen in de wijken Keent, Groenewoud, Fatima, Weert-Centrum en Graswinkel⁸.

Huishoudens met een bijstandsuitkering en/of een minimaregeling zijn bij onze gemeente in beeld. In 2023 hebben 830 huishoudens in Weert een bijstandsuitkering⁹. Dit is een daling ten opzichte van 2019, toen hadden 889 inwoners een bijstandsuitkering. De meeste inwoners met deze uitkering zijn in de leeftijdscategorie 55 tot en met 64 jaar. Het aantal uitkeringen in de leeftijdscategorie 45 t/m 54 jaar nam in 2023 af, terwijl het aantal 65-plussers met een uitkering juist toenam. Daarnaast is er een toename zichtbaar van het aantal jongeren.

2.4.2 Schulddienstverlening

Het CBS-dashboard verstrekt informatie over het aantal huishoudens met geregistreerde problematische schulden¹⁰. Landelijk is in 2023 het percentage huishoudens met geregistreerde problematische schulden vastgesteld op 8,8%. Voor onze gemeente ziet het er als volgt uit:

	Landelijk	Weert	Aantal Weert
Huishoudens met schulden	8,8 %	7,1 %	1680

Een belangrijke bevinding uit landelijk onderzoek is dat slechts 1 op de 6 huishoudens met problematische schulden in beeld is bij een vorm van hulpverlening. En dat het vaak 3 tot 5 jaar duurt voordat inwoners met schulden om hulp vragen. Dan zijn er vaak gemiddeld 14 schuldeisers en is het schuldbedrag opgelopen tot gemiddeld €40.000,-.

Lokaal zien we een vergelijkbaar beeld: in 2024 hadden de klanten van schulddienstverlening gemiddeld 11 schuldeisers en een gemiddeld schuldbedrag van €46.000,-. Hoelang inwoners in Weert wachten, voordat ze zich melden bij schulddienstverlening is niet met zekerheid te zeggen. Wel hebben we zicht op het aantal mensen dat in beeld is bij schulddienstverlening en bij vroegsignalering:

	2021	2022	2023
Meldingen schulddienstverlening	201	327	302
Meldingen vroegsignalering per jaar	*	1248	1726

* vanaf 2022 zijn we de vroegsignalering zelf uit gaan voeren en monitoren. Cijfers van 2021 zijn niet vergelijkbaar, vanwege een andere wijze van monitoring.

⁸ Allecijfers.nl/gemeente/weert, geraadpleegd op 02-09-2024

⁹ Het gaat hierbij om uitkeringen in het kader van de Participatiewet, Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (Ioaz), Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (Ioaw), het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz)

¹⁰ Dit zijn geregistreerde schulden bij o.a. belastingdienst, UWV, CJIB, DUO, SVB, BKR, WSNP, eigen bijdrage Wmo/Wlz en CCB. Schulden bij familie vallen hier bijvoorbeeld niet onder.

In 2021 waren er minder meldingen schulddienstverlening. De oorzaak hiervan kan gezocht worden in de coronacrisis. Hierdoor gingen deurwaarders niet aan de deur en instanties niet invorderen. In 2022 zagen we juist een aanzienlijke toename in het aantal meldingen ten gevolge van de inflatie en hoge prijzen voor energie en levensonderhoud. Ook de aard van de meldingen wijzigde: de meldingen hadden zowel betrekking op inwoners met schulden als op inwoners die geldzorgen ervoerden, maar nog geen schulden hadden. In 2023 was het aantal meldingen weliswaar lager dan in 2022, maar het aantal bleef hoog.

De meeste personen met schulden die in beeld zijn bij schulddienstverlening zijn in de leeftijdscategorie van 26 tot 45 jaar. In 2023 vormde deze groep 54% van het klantenbestand van team schulddienstverlening Weert.

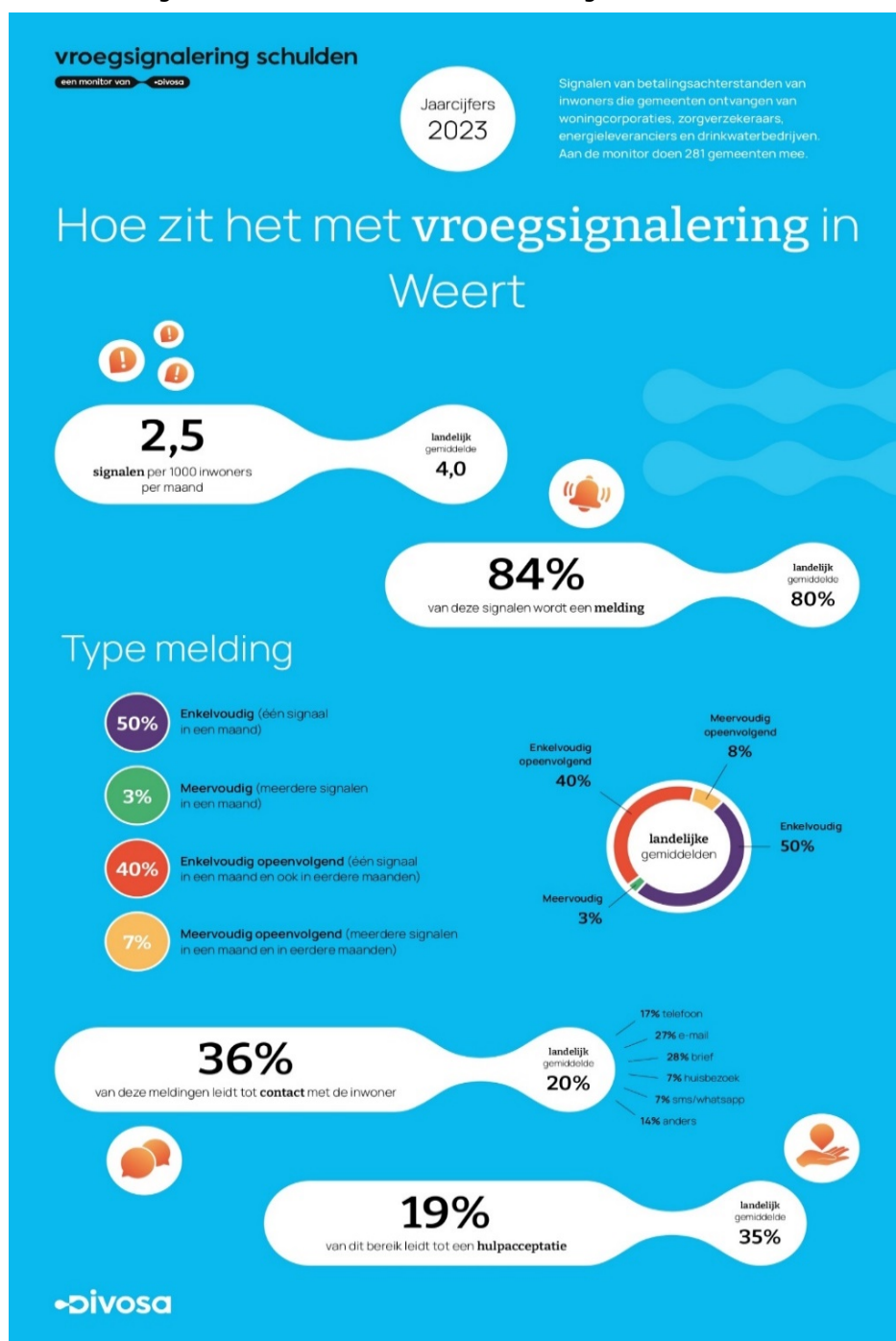
2.4.3 Vroegsignalering

In 2023 is er een forse stijging te zien van het aantal meldingen vroegsignalering. Hoewel het aantal signalen in Weert gestegen is, blijkt uit de monitor vroegsignalering schulden 2023 van Divosa dat we met 2,5 signalen per 1000 inwoners nog onder het landelijk gemiddelde zitten. De toename van het aantal signalen is een landelijk beeld. Dit heeft twee oorzaken. Enerzijds is er sprake van een toename van financiële problemen, onder andere als gevolg van de energiecrisis en hoge inflatie. Anderzijds zijn er meer signaalspartners aangesloten, waardoor er meer wordt gemeld. Dit is conform de doelstelling om mensen met financiële zorgen vroegtijdig

in beeld te krijgen en zo het aantal inwoners met problematische schulden te verminderen.

Bij 36% van de meldingen vroegsignalering in 2023 is contact verkregen met de inwoner. Dit ligt boven het landelijk gemiddelde van 20%.

Het bereiken van een inwoner betekent nog niet dat de inwoner ook daadwerkelijk gebruik maakt van de aangeboden hulp. Van de bereikte inwoners accepteerde 19% de aangeboden hulp. Dit ligt onder het landelijk gemiddelde van 35%.

2.4.4 Hulpvragen rondom financiën

In 2023 zien we een flinke toename van hulpvragen bij de Vraagwijzer op het gebied van geldzorgen en armoede. In 2022 waren er 854 vragen met een relatie tot dit thema. In 2023 is dat aantal toegenomen naar 1.330¹¹. Uit het jaarverslag 2023 van het Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW-ML) blijkt dat 48% van de hulpvragen te maken hebben met problemen rondom financiën. In 2019 was dit nog 22%. Bij verwijzingen van huisartsen in het kader van Weert positief, ziet het AMW ook dat geldzorgen de onderliggende oorzaak is van klachten. Deze hulpvraag staat daarom op nummer 1.

2.5 Conclusie

Op basis van bovenstaande feiten en cijfers trekken we de volgende conclusies:

- De cijfers rondom armoede en schulden liggen in Weert lager dan het landelijk gemiddelde;
- Het percentage kinderen dat in armoede leeft ligt in Weert weliswaar onder het landelijk gemiddelde, maar is toegenomen ten opzichte van 2019;
- Geldzorgen, armoede en schulden beïnvloeden in meerdere opzichten de kwaliteit van leven en hebben een directe invloed op andere leefgebieden;
- Schaamte en stress zijn belangrijke factoren in de aanpak van geldzorgen, armoede en schulden;
- Vooral huurders, alleenstaanden, jongvolwassenen en huishoudens met een uitkering, laag en/of wisselend inkomen hebben zorgen over de financiële situatie;
- Zowel bij afdeling participatie als schulddienstverlening is een toename te zien van jongeren met financiële problemen;
- De aanmeldingen schulddienstverlening zijn ten opzichte van 2021 gestegen;
- Team schulddienstverlening slaagt er ten opzichte van het landelijk gemiddelde goed in om naar aanleiding van een vroegsignaal contact te krijgen met inwoners. De hulpacceptatie door inwoners na dit contact ligt percentueel onder het landelijk gemiddelde. Hier lijkt echter sprake van een vertekend beeld, omdat het percentage 'in contact komen' in onze gemeente hoger ligt;
- De meeste inwoners met een bijstandsuitkering zijn in de leeftijdscategorie 55 tot en met 64 jaar. De meeste klanten van schulddienstverlening zijn in de leeftijd van 26 tot 45 jaar;
- Het risico op armoede is gedaald, maar schulden nemen toe.

Om te zorgen dat de cijfers rondom armoede en schulden niet verder oplopen en onder het landelijk gemiddelde blijven, zetten we de komende beleidsperiode in op de volgende drie pijlers:

- Vroeg signaleren en preventie van armoede en schulden;
- Duurzaam oplossen van armoede en schulden;
- Zorgen dat iedereen kan meedoen, waarbij extra aandacht is voor kinderen en jongeren.

We zorgen in alle levensfasen voor goede voorlichting en laagdrempelige ondersteuning om de juiste financiële keuzes te kunnen maken. Maatregelen en interventies zijn er steeds op gericht dat inwoners financieel vaardig worden, zich zo gedragen dat zij hun financiën op orde houden en gebruik maken van voorzieningen waar zij recht op hebben. Hetzij zelfstandig, hetzij met hulp. We gaan een verbeterslag maken op het gebied van vroegsignalering en zijn vasthoudend in het zo goed mogelijk bereiken van onze inwoners. Dit met als doel dat meer mensen, die dat nodig hebben, eerder het aanbod van schulddienstverlening accepteren en perspectief hebben op een financieel zorgeloze toekomst. We zijn ons bewust van de invloed van armoede en schulden op andere leefgebieden, waaronder de gezondheid. Daarom is onze aanpak integraal en stress-sensitief.

We blijven voorzieningen aanbieden, waarmee we zorgen dat iedereen, in het bijzonder jeugdigen, mee kunnen blijven doen in de samenleving. Bij de keuze voor inzet van interventies en activiteiten, wegen we steeds af in welke mate dit bijdraagt aan een duurzame oplossing.

¹¹ Jaarrapportage sociaal domein Weert 2023

3 Landelijke Kaders en (wets)wijzigingen

In dit hoofdstuk schetsen we enkele kaders en (wets)wijzigingen die invloed hebben op ons beleid en de uitvoering daarvan.

3.1 Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening vormt het belangrijkste kader voor de uitvoering van schuldhulpverlening. Gemeenten hebben hiermee expliciet de verantwoordelijkheid gekregen om schuldhulpverlening uit te (laten) voeren. In de Wgs is bepaald dat gemeenten een visie op schulddienstverlening dienen te formuleren en deze vastleggen in een beleidsplan. Verder stelt de Wgs dat de schuldhulpverlening 'integraal' moet worden uitgevoerd. Dat wil zeggen dat gemeenten niet alleen de schulden moeten aanpakken, maar ook de onderliggende oorzaken en de gevolgen. Per 1 januari 2021 is vroegsignalering aan de Wgs toegevoegd. Hiermee is vroegsignalering een expliciete taak van gemeenten geworden. Bij vroegsignalering hebben de vaste lasten partners, zoals woningcorporaties, zorgverzekeraars, water- en energieleveranciers, de mogelijkheid om gegevens over inwoners met betalingsachterstanden in een vroeg stadium uit te wisselen met de gemeente. Dit zodat de gemeente deze inwoners gericht en actief kan benaderen en een hulpaanbod kan doen.

Daarnaast zijn gemeenten per 1 januari 2021 verplicht om ook aan ondernemers met (dreigende) problematische schulden schuldhulpverlening te bieden. Ook het bieden van nazorg valt onder de Wgs. Binnen het kader van de Wgs is ruimte voor maatwerk. Dit maatwerk heeft betrekking op de uitvoering van schuldhulpverlening. Op welke manier wij in onze gemeente invulling geven aan dit maatwerk wordt in dit beleidsplan verder uitgelegd. Zie hiervoor hoofdstuk 5.

De Wgs vormt samen met andere wet- en regelgeving het gehele wettelijk kader voor schulddienstverlening. Voor de volledigheid en een verdere toelichting op deze wetten verwijzen we u naar bijlage 2.

3.2 Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden

Op 12 juli 2022 is de landelijke 'Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden' geïntroduceerd. De aanpak bouwt voort op het actieplan Brede Schuldanaanpak dat in 2018 werd geïntroduceerd. Het betreft een meerjarige aanpak waarmee het kabinet de bestaans- en inkomenszekerheid beter wil borgen. Binnen het programma zijn de te nemen acties geclusterd in vier programmalijnen:

- 1) een betere borging van bestaans- en inkomenszekerheid: een voldoende en stabiel inkomen is de basis van bestaanszekerheid en het voorkomen van armoede en schulden;
- 2) preventie van geldzorgen en zorgen dat iedereen kan meedoen: in alle levensfasen goede voorlichting en ondersteuning van dichtbij om de juiste financiële keuzes te kunnen maken en maatregelen om participatie en inclusie te bevorderen;
- 3) een overheid die werkt voor mensen en voorziet in laagdrempelige, eenvoudige, mensgerichte financiële hulp en sociale incasso;
- 4) realiseren dat meer mensen, die dat nodig hebben, eerder en betere schuldhulpverlening ontvangen en sneller perspectief hebben op een financieel zorgeloze toekomst.

Deze lijnen zijn geconcretiseerd in 44 acties, waarvan sommige specifiek gericht op geldzorgen, armoede en schulden, en andere deel uitmaken van een breder welzijn of sociaal programma.

3.3 Basisdienstverlening

Het kabinet, de VNG, de NVVK en Divosa sloten op 21 maart 2024 een bestuurlijk akkoord om de schuldhulp in Nederland te versterken. Het plan – de 'basisdienstverlening schuldhulpverlening' – leidt tot een hulpaanbod dat toegankelijk is en in iedere gemeente bestaat uit minimaal dezelfde elementen. Het plan is een reactie op constatering, zoals die van de Nationale Ombudsman, dat de toegankelijkheid van schuldhulpverlening sterk kan verschillen per gemeente. De introductie van een 'basisdienstverlening' trekt de dienstverlening op het gebied gelijk.

Onder de basisdienstverlening valt onder andere het hulpaanbod dat toegespitst is op verschillende doelgroepen. Ook het standaard aanbieden van een saneringskrediet met een aflossingstermijn van 18 maanden en het bieden van begeleiding en nazorg zijn onderdeel van de

basisdienstverlening. Deze bestuurlijke afspraken zijn onderdeel van de ambitie van het kabinet om in 2030 het aantal mensen met schulden gehalveerd te hebben. Invoering van de basisdienstverlening moet ervoor zorgen dat het aantal mensen dat met hulp van de gemeente duurzaam schulden oplost, verdubbelt¹².

3.4 Regeerprogramma armoede en schulden

Op 13 september 2024 is de uitwerking van het hoofdlijnenakkoord door het kabinet beschreven in een regeerprogramma. We lezen dat er een *Nationaal Programma Armoede en Schulden* komt met een integrale, interdepartementale aanpak met gemeenten, vakbonden, werkgevers, maatschappelijke en private organisaties en ervaringsdeskundigen. Daarnaast komt er een hervormingsagenda voor sociale zekerheid, toeslagen en inkomstenbelasting met drie doelen: Inkomensondersteuning moet zekerheid bieden en makkelijk te begrijpen zijn, en (meer) werken moet lonen. Het kabinet stuurt in het voorjaar van 2025 een brief met varianten en keuzeopties als start voor een open dialoog met het parlement. Er komt een coördinerend bewindspersoon die de voortgang en besluitvorming organiseert. Het kabinet wil er samen met gemeenten voor zorgen dat beleid om (kinder) armoede aan te pakken verbeterd, mede in navolging van de Europese Kindergarantie¹³.

Ten aanzien van de aanpak van schulden wil het kabinet:

- verder werken aan de basisdienstverlening schuldhulpverlening;
- de (wettelijke) kwaliteitseisen voor schuldhulpverlening aanscherpen, zodat verschillen in aanbod en bereik tussen gemeenten worden verkleind;
- invoering van een integraal schuldenoverzicht;
- investeren in vroegsignalering en de rol die deurwaarders daarin kunnen vervullen.

3.5 (Wets)wijzigingen

De ontwikkelingen en toenemende (politieke) aandacht voor bestaanszekerheid hebben ook tot verschillende (wets)wijzigingen geleid. Deze wijzigingen volgen elkaar in rap tempo op en hebben grote impact op de uitvoering van de schulddienstverlening. In deze paragraaf schetsen we de belangrijkste veranderingen.

3.5.1 Verkorte looptijd wettelijke en minnelijke schuldregeling

Per 1 juli 2023 is de looptijd van een wettelijke schuldregeling (hierna WSNP) en een minnelijke schuldregeling (hierna MSNP) verkort van 36 naar 18 maanden. Het beoogd effect van deze wijziging is dat het bijdraagt aan de kabinetsdoelstelling om inwoners sneller uit de problematische schulden te helpen. Dit vanuit de gedachte dat de drempel om hulp te vragen lager is als het traject kort duurt. En dat er minder uitval is, doordat een periode van 18 maanden beter te overzien en vol te houden is.

3.5.2 Nieuw aanbod: schuldregeling zonder afloscapaciteit

Om te bepalen wat iemand maandelijks dient af te dragen aan de schuldeisers wordt er een vrij te laten bedrag berekening (hierna VTLB) opgesteld door de schuldhulpverlener. Soms is het Vrij Te Laten Bedrag (VTLB) hoger dan het inkomen. Voorheen werd dan een minimaal aflossingsbedrag gebaseerd op de beslagvrije voet vastgesteld. De NVVK heeft besloten dat dit minimumbedrag per 1 juli 2024 niet meer geldt.

Dit betekent dat er nu een schuldregeling zonder afloscapaciteit wordt aangeboden, als het VTLB hoger is dan het inkomen. Hierdoor hoeft er soms helemaal niks meer afgedragen te worden aan de schuldeisers. De aanleiding voor deze wijziging is dat een minimale afdracht vaak niet haalbaar is voor mensen met een VTLB hoger dan hun inkomen, omdat dit de bestaanszekerheid in gevaar brengt.

¹² <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2024/03/21/basisdienstverlening-schuldhulpverlening-in-iedere-gemeente>

¹³ [Regeerprogramma kabinet-Schoof](#) | [Publicatie](#) | [Rijksoverheid.nl](#)

4 Beleid armoede en schulddienstverlening tot aan 2024

4.1 Gemeente Weert neemt regie

Tot en met 2015 was de schulddienstverlening in Weert bij samenwerkingspartners belegd en had onze gemeente slechts een bescheiden rol in de uitvoering. De nota 'Weert maakt een punt van schulden!' (september 2015) beschrijft de verbeterpunten die werden geconstateerd. De gemeente besloot hierop een duidelijke regierol in te nemen. Vanaf 2016 is de gemeente de schulddienstverlening zelf uit gaan voeren.

Het team schulddienstverlening begon klein, maar investeerde van meet af aan in de toegankelijkheid en laagdrempeligheid van de dienstverlening. Met de Vraagwijzer als de centrale plek voor vragen van inwoners over hun financiële situatie, werd een eenduidige toegang gecreëerd. In 2018 is de formatie van het team schulddienstverlening uitgebreid en is de functie van coördinator/ kwaliteitsmedewerker toegevoegd. Hiermee werd de uniforme uitvoering, rechtszekerheid en kwaliteit van de schulddienstverlening geborgd. Ook het netwerk werd versterkt en er werd geïnvesteerd in voorlichting en open inloopspreekuren op diverse locaties.

Met het Aanvalsplan armoede 2018-2020 was er daarnaast voor het eerst een specifiek beleidsplan om armoede tegen te gaan. De periode van het Aanvalsplan was een periode van luisteren, ophalen, uitproberen en opzetten. Het Zomerpakket, de Voorzieningenwijzer, SUN en tal van andere initiatieven werden geïntroduceerd. Hiermee werd een goede basis gelegd voor de aanpak van armoede in Weert.

4.2 Wetswijziging WGS en NVVK

Na de wetswijziging van de Wgs in 2021 werden twee medewerkers opgeleid ten behoeve van de schulddienstverlening voor ondernemers. Het team schulddienstverlening was in beginsel geen lid van de NVVK, maar heeft zich wel altijd geconformeerd aan de richtlijnen en gedragscodes van de NVVK. De NVVK nam in de loop der jaren een meer centrale positie in en ook de informatievoorziening nam een grotere vorm aan. Zo werden er door de NVVK, VNG en andere partijen nieuwe instrumenten ontwikkeld om inwoners sneller en eerder te kunnen helpen. Voorbeelden hiervan zijn de Verwijsindex Schuldhelpverlening (hierna VISH), de Nederlandse Schuldhelproute, het Schuldenknooppunt, het Collectief Schuldregelen en het Waarborgfonds Saneringskredieten. Al deze instrumenten hebben als doelstelling dat zij bijdragen aan een toename van hulpvragen, schuldenrust, perspectief en een duurzame financiële gezondheid. In bijlage 1, definities en begrippen, vindt u een toelichting op deze instrumenten.

Team schulddienstverlening volgde deze ontwikkelingen op de voet en heeft al deze instrumenten vroegtijdig geïmplementeerd in haar dienstverlening. Zo is team schulddienstverlening de vroegsignalering uit gaan voeren, nog voordat dit met de wijziging van de Wgs wettelijk verplicht was. Daarnaast is het team schulddienstverlening vanaf 2019 cijfers bij gaan houden om zo beter te kunnen sturen op de dienstverlening. Er werd een dashboard ontwikkeld waarmee de actuele cijfers op ieder moment geraadpleegd kunnen worden. Dit dashboard is medio 2024 in gebruik genomen.

4.3 Armoedebestrijding: Voorkomen, bestrijden en verzachten

Het beleidsplan Armoede 2021-2024 stond in het teken van het verknopen en versterken van alle initiatieven om armoede te voorkomen, bestrijden en verzachten. In de afgelopen vier jaar is fors geïnvesteerd in (de samenwerking rondom) deze drie pijlers. Daarnaast zijn er nieuwe initiatieven ontwikkeld, die aansluiten en voorzien in actuele behoeften. Denk hierbij aan de inzet van de sociaal werker geldzorgen, de pilot Jongeren Weer(t) Schuldenvrij, de procesbegeleider voor het werken met de meetlat armoede (stresssensitief werken), het tegengaan van energie armoede, de totstandkoming van menstruatie uitgiftepunten en de herhuisvesting van de Voedselbank. Er is stevig ingezet om inwoners met geldzorgen zo vroeg mogelijk te bereiken om hen te kunnen ondersteunen en niet-gebruik tegen te gaan. Ook was er aandacht voor specifieke doelgroepen, zoals onder andere gezinnen met minderjarige kinderen, werkende armen, nieuwkomers en inwoners met lage basisvaardigheden. Met diverse terugkerende events is gewerkt aan

bewustwording en voorlichting ten aanzien van de mogelijkheden tot ondersteuning voor inwoners met geldzorgen. Voorbeelden hiervan zijn de Week van het geld, de Focusweek armoede en de activiteiten van de netwerken Weerterland Financieel Gezond en Kloofdichters. Medio december 2024 komt er een Geldkrant en in het eerste kwartaal van 2025 wordt een Campagne voor inwoners met een laag inkomen gelanceerd. Om een volledig beeld te krijgen wordt in bijlage 3 een overzicht gegeven van alle interventies en activiteiten, het beoogd effect daarvan, de resultaten en of de activiteit in de komende beleidsperiode wordt aangepast en/of voortgezet.

4.4 Gemeente Weert loopt voorop

De gemeente neemt bestuurlijk en ambtelijk deel aan de VNG commissie en werkgroep armoede en schulden. Daarnaast doen we mee aan diverse pilots van de NVVK en VNG, zoals de pilot 'warme overdracht Waterleiding Maatschappij Limburg' (zie bijlage 4) en de pilot 'ketensignalering en warme doorverwijzing deurwaarders'.

Hierdoor blijven we op de hoogte van de laatste ontwikkelingen en inzichten en kunnen we deze vroegtijdig toepassen in onze dienstverlening. Zo geeft onze gemeente al ruimschoots invulling aan de elementen van het hulpaanbod van de basisdienstverlening. Dat de schulddienstverlening in Weert ver in ontwikkeling is, blijft niet onopgemerkt. Het team wordt veelvuldig benaderd door andere gemeenten voor informatie en advies.

In 2023 heeft Team Schulddienstverlening het keurmerk van de NVVK gekregen. De NVVK voert driejaarlijks een onafhankelijke audit uit, waarmee een objectief en onafhankelijke kwaliteitsbewaking aan het proces is toegevoegd. Team schulddienstverlening van de gemeente Weert heeft deze audit in 2023 met vlag en wimpel doorlopen, de auditor constateerde geen enkel verbeterpunt. Samengevat kan dan ook worden gesteld dat de gemeente Weert een breed toegankelijke en laagdrempelige schulddienstverlening biedt, waarvan de kwaliteit de wettelijke eisen overstijgt.

Wethouder Martijn van den Heuvel (Arbeid & Inkomen) nam namens de gemeente Weert samen met het Team Schulddienstverlening het NVVK-certificaat in ontvangst.

"Deze waardering voor het team Schulddienstverlening is meer dan terecht. De hulp die ze bieden is duidelijk. Een inwoner weet wat hij of zij kan verwachten. Bovendien is de

samenwerking met andere hulpverleners goed. Er is ondersteuning in het contact met schuldeisers en deurwaarders, zodat de inwoner minder stress ervaart. Ook is er hulp om te zorgen dat de schulden niet terugkeren. Dat gebeurt door voor de langere termijn te kijken naar wat nodig is om uit de schulden te blijven,” aldus wethouder Martijn van den Heuvel.

4.5 We doen het samen

Nadrukkelijk moet hierbij worden vermeld dat de resultaten een inspanning zijn geweest van vele partners en vrijwilligers uit de Weerter samenleving. Het netwerk Financieel gezond Weert, het onderwijs (leerkrachten en leerlingen), maatschappelijke organisaties, ervaringsdeskundigen, vrijwilligers, werkgevers/ ondernemers en serviceclubs, heel Weert staat klaar om armoede en schulden tegen te gaan. En om ervoor te zorgen dat iedereen gelijke kansen krijgt om mee te doen aan de samenleving.

Dat we hier goed in slagen blijkt uit het hoge bereik dat we met onze voorzieningen, om participatie en inclusie te bevorderen, behalen. Dit ligt boven het regionale en landelijke gemiddelde. Door onder andere voorzieningen als de Kledingdagen, het Zomerpakket en het Vakantiehuisje hebben we huishoudens met een laag inkomen goed in beeld. Hierdoor kunnen we deze huishoudens breed ondersteunen om te komen tot een duurzame oplossing. Deze voorzieningen gaan echter ook gepaard met een forse investering in capaciteit en middelen voor de uitvoering. De komende beleidsperiode willen we dit meer efficiënt gaan organiseren. In het hoofdstuk ontwikkelingen en ambities leggen we uit hoe we dit gaan doen.

5. Visie, uitgangspunten, doelstellingen en resultaten

5.1 Gemeentelijke beleidskaders

5.1.1 Regionaal beleidsplan Sociaal Domein Weert, Leudal en Nederweert 2024-2027

Het beleidsplan sociaal domein Midden-Limburg West 2024-2027 is een richtinggevend kader voor beleid en uitvoering in het sociaal domein. De visie en kernboodschap is:

“Samen aan de slag met talent: iedereen telt mee, doet mee en draagt bij naar eigen vermogen. We gaan voor een samenleving in een omgeving waar onze inwoners zich thuis voelen en mee kunnen doen naar vermogen. De behoefte en het talent van de inwoner staan centraal. Dit betekent dat mensen iets voor elkaar betekenen, dat er respect is voor elkaars eigenheid en dat er ruimte is voor individuele keuzes. De inwoner kan erop vertrouwen dat de gemeente voorziet in passende ondersteuning als deze nodig is.”

De visie sluit aan bij de strategische waarde ‘Iedereen doet mee’ van de strategische visie en draagt bij aan de volgende drie maatschappelijke effecten:

- Inwoners voelen zich positief gezond;
- Inwoners kijken naar elkaar om;
- Weert is een betrouwbare, toegankelijke, integere en professionele gemeente.

5.1.2 Beleidsregel schulddienstverlening Weert 2022

De Wgs is een kaderwet die volledig onder het regime van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) valt. Binnen de kaders kan elke gemeente zijn eigen regels maken met betrekking tot de toelating tot schulddienstverlening, het aanbod schulddienstverlening, het opleggen van verplichtingen en het weigeren of beëindigen van de schulddienstverlening.

In de beleidsregel schulddienstverlening Weert 2022 staat beschreven hoe onze gemeente deze zaken regelt. De beleidsregel maakt inwoners duidelijk wat hun rechten en plichten zijn tijdens de hulp bij schulden door de gemeente. Ook beschrijven de regels welke bevoegdheden de gemeente heeft. Deze beleidsregel past geheel binnen het kader van de per 1 januari 2021 gewijzigde Wgs.

5.2 Beleidsuitgangspunten

De visie, kaders en beleidsuitgangspunten ten aanzien van armoede en schulddienstverlening, zoals beschreven in de voorgaande beleidsplannen zijn grotendeels nog actueel. Daarom bouwen we voort op deze uitgangspunten en vullen deze aan op basis van nieuwe inzichten en ontwikkelingen.

Er zijn ook enkele wijzigingen. Deze wijzigingen hangen samen met de wetswijziging Wgs, landelijke ontwikkelingen, en onze eigen kijk op armoede en schulddienstverlening door ervaringen uit de praktijk.

De wijzigingen hebben betrekking op de volgende elementen:

- Schulddienstverlening staat niet alleen open voor inwoners die problematische schulden hebben, maar voor alle inwoners met geldzorgen en/of geldproblemen. In de praktijk voeren we dit al langere tijd zo uit, nu leggen we dit ook in het beleidsplan vast;
- Alhoewel de eigen verantwoordelijkheid van inwoners niet vervalt, stellen we dit in de beleidsuitgangspunten niet langer centraal. Dit sluit aan bij de wetswijziging Wgs op het gebied van de inlichtingenplicht en de ervaringen in de praktijk;
- Preventie krijgt een nog prominentere rol in de aanpak van geldzorgen, armoede en schulden;
- Bij de keuze voor maatregelen, activiteiten en voorzieningen wordt steeds beoordeeld in hoeverre de inzet bijdraagt aan een duurzame oplossing van de (financiële) problematiek.

De beleidsuitgangspunten zijn in lijn met de NVVK-beloftes, ofwel de kwaliteitseisen, zoals door de NVVK gesteld. Deze beloftes, waarbij de klant centraal staat, zijn¹⁴:

- Aanmelding zonder drempels
- Hulp op basis van vertrouwen
- Duidelijk waar je aan toe bent
- Geen klanten buiten de boot
- Druk bij schuldeisers verlagen
- Zo goed mogelijk schuldenzorg vrij

De beleidsuitgangspunten voor Weert zijn:

1. We zorgen voor een laagdrempelige en eenduidige toegang via de Vraagwijzer

In de gemeente Weert kennen we een brede toegang: schulddienstverlening staat open voor alle inwoners van Weert van 18 jaar en ouder. Inwoners kunnen op één centrale plek terecht voor vragen over hun (financiële) situatie: de Vraagwijzer. Hiermee is één duidelijke ingang gecreëerd, die een uniforme uitvoering en daarmee de rechtszekerheid bevordert. Inwoners zijn met alle vragen over (financiële) problemen welkom, klein of groot. En inwoners kunnen vertrouwen op de hulp. De Vraagwijzer voert een korte screening uit met betrekking tot de hulpvraag en verwijst inwoners door naar de juiste ondersteuning, zoals bijvoorbeeld afdeling schulddienstverlening, Wmo, Participatie, Leerplicht/doorstroompunt en/of de Voorzieningenwijzer.

We merken dat de stap om hulp te vragen bij de gemeente voor veel inwoners groot is. Om deze drempel te verlagen zijn er inloopsprekuren op diverse externe locaties.

De intake met de regisseur schulddienstverlening vindt bij voorkeur binnen 2 weken plaats, maar in ieder geval binnen de wettelijke termijn van 4 weken. Voor de intake hoeft de inwoner geen uitgebreide formulieren in te vullen, noch bewijsstukken mee te nemen. De intake start met een persoonlijk gesprek waarin alle levensdomeinen besproken worden en de klant zijn situatie kan toelichten. Een identiteitsbewijs is daarvoor voldoende. Ook bij een aanvraag schulddienstverlening wordt niet meer informatie gevraagd dan noodzakelijk. Informatie die al beschikbaar is in onze gemeentelijke systemen raadplegen we met toestemming van de inwoner. Daarnaast biedt de Thuisadministratie Weerterland waar nodig hulp om de benodigde informatie te verzamelen. De situatie van hulpvragers wordt steeds objectief beoordeeld.

2. We leveren kwaliteit: deskundige dienstverlening en korte doorlooptijden

De Wgs verplicht gemeenten om in het beleidsplan te beschrijven welke maatregelen worden genomen om de kwaliteit van de schulddienstverlening te borgen. De schulddienstverlening in de gemeente Weert wordt uitgevoerd conform de Wgs, de Algemene wet bestuursrecht (Awb), de Beleidsregel Schulddienstverlening gemeente Weert 2022 en de intern vastgelegde werkprocessen en richtlijnen.

Inwoners met geldzorgen en/of (problematische) schulden verkeren veelal in een zeer kwetsbare positie. Een kwalitatieve dienstverlening is dan ook van groot belang. Schulddienstverlening betreft complexe, juridische materie waarmee tal van wetten, regelgeving en samenwerkingspartners gemoeid zijn. Daarom worden voor de uitvoering medewerkers ingezet die over deze specifieke expertise beschikken. Daarnaast houden we onze kennis op pijl door de benodigde scholingen te volgen.

Kwaliteit hangt samen met kennis, maar ook met doorloop- en afhandelingstijden. Als trajecten van schuldenaren onnodig lang blijven liggen, komen zij onherroepelijk dieper in de problemen. In de gemeente Weert streven we ernaar om de doorlooptijden zo kort mogelijk te houden.

Team schulddienstverlening voert het keurmerk van de NVVK en conformeert zich aan de richtlijnen, doorlooptijden en gedragscodes van de NVVK. Er is een dashboard ontwikkeld waarmee we alle informatie over onze cliënten, trajecten en doorlooptijden op ieder moment kunnen raadplegen. Hiermee kunnen we sturen op de resultaten. Een kwaliteitsmedewerker bewaakt de uniforme uitvoering, rechtszekerheid en kwaliteit van de schulddienstverlening. De NVVK voert

¹⁴ Voor een uitgebreidere toelichting op de beloftes zie: <https://www.nvvk.nl/thema/nvvk-belofte>

driejaarlijks een onafhankelijke audit uit, waarmee een objectief en onafhankelijke kwaliteitsbewaking aan het proces is toegevoegd.

3. Integrale dienstverlening: we kijken naar alle levensdomeinen en ondersteunen op maat

We begeleiden de inwoner gedurende het hele traject zo kort als mogelijk en zo lang als nodig. Bij iedere hulpvraag wordt gekozen voor het meest doeltreffende aanbod. Hierbij geeft de gemeente informatie en advies en voert regie.

Het wegnemen van oorzaken en/of omstandigheden waardoor geldzorgen en/of (problematische) schulden ontstaan, is (vaak) essentieel om de situatie van de inwoner structureel te verbeteren. Voor een groot deel van de schuldenaren is het puur technisch afhandelen van de schuldenproblematiek immers geen duurzame oplossing. Daarvoor dient de eigen regie van de inwoner te worden vergroot. Hiervoor is in veel gevallen een gedragsverandering nodig. De inwoner dient zichzelf verantwoordelijk te voelen voor zijn financiële situatie en hierin voldoende inzicht te hebben. Het is daarbij belangrijk om te leren hoe financiële problemen in de toekomst te voorkomen en welke keuzes daarvoor te maken. En ook wanneer hulp in te roepen. Onze dienstverlening is gericht op het vergroten van inzicht en vaardigheden en het structureel verbeteren van de (financiële) situatie van de inwoner. We ondersteunen onze inwoners hierbij op maat waarbij we de juiste balans houden tussen eigen kracht en ondersteuning.

Financiële problemen gaan vaak gepaard met problemen op andere leefgebieden. We kijken daarom naar alle levensdomeinen. Waar nodig worden inwoners warm doorgeleid naar lokale ketenpartner(s) voor aanvullende ondersteuning (begeleiding, coaching, administratie e.d.). Uitgangspunt is dat er zo snel mogelijk (schulden)rust en perspectief voor de inwoner ontstaat. Stress speelt bij armoede en schulden een grote rol en werkt door in het dagelijks functioneren en het maken van keuzes. We ondersteunen op een manier die stress vermindert en perspectief biedt.

4. We werken samen en communiceren duidelijk over onze aanpak

We houden de lijnen met onze partners (vrijwilligers, het onderwijs, huisartsen, werkgevers en maatschappelijke organisaties) kort. We informeren hen actief over belangrijke wijzigingen in wet- en regelgeving. Daarnaast treden we gezamenlijk op in het zo vroegtijdig mogelijk signaleren, bespreekbaar maken en oplossen van armoede en schulden. Zodanig dat zij geen belemmering vormen om mee te kunnen doen in de samenleving. We zetten de samenwerking binnen de bestaande netwerken voort en versterken deze. Van belang hierin zijn vertrouwen, gemeenschappelijke doelen en inzicht in elkaars rol en verantwoordelijkheid.

We verstrekken heldere en begrijpelijke informatie. Heldere communicatie gaat niet alleen om begrijpelijke taal, maar ook om het luisteren naar de inwoner, het stellen van vragen en gebruik van de juiste communicatiemiddelen. Het doel van onze communicatie is bewustwording, informeren, evalueren en bijstellen. We zijn daarbij vasthoudend om onze inwoners nog beter te bereiken. Door meerdere vormen van communicatie in te zetten brengen we het hulpaanbod zo goed mogelijk onder de aandacht. De communicatie dient voor iedereen toegankelijk te zijn. We hebben bewust aandacht voor inwoners met lage basisvaardigheden. Goed lezen en/of schrijven is niet voor iedereen vanzelfsprekend. Dat geldt eveneens voor het hebben van digitale vaardigheden.

Mede door een aantal (landelijke) gebeurtenissen, denk aan de toeslagenaffaire, is het vertrouwen in de overheid niet altijd groot. Het vraagt extra inspanningen om het vertrouwen terug te winnen. Door inwoners actief op te zoeken, met ze in gesprek te gaan en naar hen te luisteren kunnen we hierin belangrijke stappen zetten. Met name op de niet wettelijke onderdelen bepalen we als gemeente niet voor, maar met onze inwoners hoe zij geholpen worden.

5. We werken aan een duurzame oplossing voor armoede en schulden

Door middel van preventie, vroegsignalering, begeleiding en nazorg realiseren we een duurzaam effect.

Preventie is gericht op allerlei doelgroepen en op het ontwikkelen van gezond financieel gedrag. Preventie kan in verschillende vormen worden ingezet. Denk bijvoorbeeld aan voorlichting, informatie en advies, financiële educatie op scholen, cursussen budgettering of inzet van de thuisadministratie. Maar ook aan het ondersteunen van inwoners met een laag inkomen om

gebruik te maken van regelingen en voorzieningen die de koopkracht verbeteren. In Weert is de Voorzieningenwijzer hét loket waar inwoners zich kunnen melden voor ondersteuning bij het gebruik maken van landelijke toeslagen en gemeentelijke voorzieningen. De Voorzieningenwijzer is bij onze lokale netwerkpartners bekend en zij verwijzen inwoners warm door. Ook draagt de inzet van de Sociaal werker geldzorgen van Punt Welzijn bij aan het tegengaan van niet-gebruik. De Sociaal werker geldzorgen maakt inwoners op een laagdrempelige bekend met de ondersteuningsmogelijkheden en helpt bij het aanvragen daarvan.

Bij vroegsignalering doelen we op de periode tussen het moment van het ontstaan van de schulden en het moment dat de schuldsituatie echt problematisch is. Hier ligt een enorme kans om te signaleren dat er iets aan de hand is en inwoners vroegtijdig te ondersteunen. Dit om te voorkomen dat de situatie uit de hand loopt en er problematische schulden ontstaan.

Gemeente Weert is aangesloten bij het landelijk convenant vroegsignalering. Alle wettelijke signaalpartners (o.a. woningbouwverenigingen, zorgverzekeraars en nutsbedrijven) melden achterstanden conform het convenant aan. Hierdoor kan de gemeente inwoners gericht en actief benaderen en een hulpaanbod doen.

Begeleiding kan ook op vele manieren, maar heeft altijd het doel om de inwoner te ondersteunen in zijn situatie, de eigen regie te bevorderen, vaardigheden aan te leren en duurzame gedragsverandering teweeg te brengen. Nazorg wordt geboden om te voorkomen dat er opnieuw financiële problemen ontstaan. Met de verkorte looptijd van de minnelijke en wettelijke schuldregeling is nazorg nog belangrijker geworden.

5.3 Relatie met het sociaal domein

Zoals eerder beschreven is een integrale aanpak van geldzorgen, armoede en schulden noodzakelijk. De aanpak heeft dan ook een belangrijke relatie met andere vlakken binnen het sociaal domein. Zo kan ondersteuning vanuit de Wmo of Jeugdwet nodig zijn. Daarnaast is er een belangrijke relatie met de Participatiewet en de Aanpak Laaggeletterdheid. In deze paragraaf wordt deze relatie nader toegelicht.

5.3.1 Participatiewet

Iedereen die kan werken, maar het op de arbeidsmarkt zonder (tijdelijke) ondersteuning niet redt, valt onder de Participatiewet. Doel van de wet is dat meer mensen mee doen en waar mogelijk werk vinden. Werk is belangrijk om het risico op armoede en schulden tegen te gaan en sociale uitsluiting te voorkomen. Belangrijk uitgangspunt van de Participatiewet is de verantwoordelijkheid van iedere inwoner om in eigen onderhoud te voorzien. Schulden kunnen een belemmering zijn voor de re-integratie. Schuldhulpverlening is voor deze groep van belang en kan onderdeel zijn van het reïntegratietraject. Daarnaast is het voor de schuldhulpverlener ook van belang om iemands arbeidsbelastbaarheid te weten en/of afstand tot de arbeidsmarkt. De Participatiewet regelt ook de verstrekking van (bijzondere) bijstand. De minimaregelingen die onze gemeente inzet in de aanpak van armoede en schulden zijn onder andere de meedoenbijdrage, kosten beschermingsbewind, de individuele inkomenstoeslag, inrichtingskosten, de collectieve zorgverzekering, kwijschelding van gemeentelijke belastingen en de kledingdagen.

5.3.2 Aanpak Laaggeletterdheid

Uit onderzoek van de Kredietbank Nederland, Syncasso en Rijksuniversiteit Groningen blijkt het aandeel van laaggeletterden in de schulddienstverlening 50% te zijn. Het rapport *Lezen ≠ Begrijpen* maakt duidelijk dat de kans groot is dat brieven van schuldeisers en schuldhulpverleners niet goed begrepen worden¹⁵. De kwetsbare groep laaggeletterden, vindt op eigen kracht vaak niet de juiste weg naar ondersteuning. Daarom heeft de gemeente Weert aandacht voor taal- en rekenvaardigheden van hulpvragers met financiële problemen.

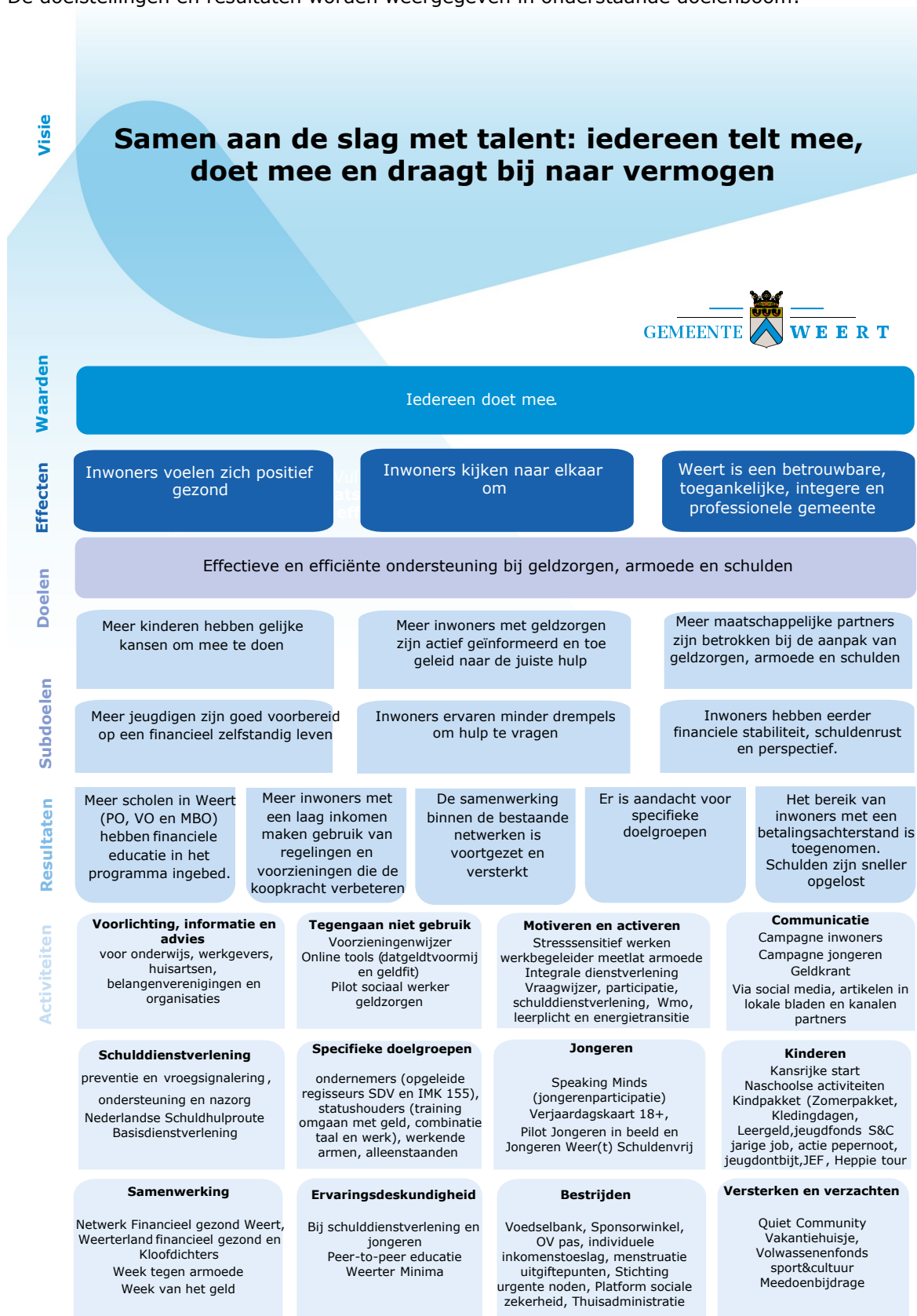
Middels het 'Regionaal taalakkoord Midden-Limburg' werken de 7 gemeenten samen om mensen met lage basisvaardigheden op het gebied van taal, rekenen en digitalisering te signaleren, te bereiken en te versterken. Een voorbeeld is het opstellen van een 'werkgevers aanpak' waarbij zoveel mogelijk werkgevers worden bereikt en gefaciliteerd om aan de slag te gaan met de

¹⁵ *Rapport Lezen ≠ Begrijpen, NVVK, 2019*

basisvaardigheden van hun medewerkers. Gemeente Weert is daarnaast bezig met het opstellen van een lokaal taalakkoord.

5.4 Doelstellingen en resultaten

De doelstellingen en resultaten worden weergegeven in onderstaande doelenboom:

6. Specifieke doelgroepen

Zoals eerder beschreven zijn de gevolgen van armoede en schulden zowel voor het individu als de maatschappij ingrijpend en kostbaar. Onder andere uit het onderzoek dat het CBS uitvoerde naar de geregistreerde schuldenproblematiek komen een aantal specifieke doelgroepen naar voren die grotere kans hebben om schulden te ontwikkelen. De doelgroepen die extra aandacht behoeven en vanuit de Wgs moeten worden beschreven in het beleidsplan, zijn gezinnen met minderjarige kinderen, jongeren en zelfstandig ondernemers. In dit hoofdstuk beschrijven we het beleid voor deze drie doelgroepen.

6.1 Gezinnen met minderjarige kinderen

Alle kinderen hebben het recht om zich optimaal te ontwikkelen en zo zorgeloos mogelijk op te groeien. Hoe langer kinderen in armoede leven, hoe groter het risico wordt dat zij als volwassene ook in armoede terecht komen. Om gelijke kansen voor alle kinderen te realiseren, moeten we dan ook ongelijk investeren. Daarom stellen we diverse aanvullende en ondersteunende instrumenten, gericht op kinderen, beschikbaar. Denk hierbij aan Kansrijke start en het Kindpakket.

Om aandacht en bewustwording voor de ondersteuningsmogelijkheden te creëren en ouders en netwerkpartners te voorzien van informatie, is in oktober 2023 gestart met de pilot 'sociaal werker geldzorgen'. Deze sociaal werker geldzorgen is hét aanspreekpunt voor het gezin en het netwerk (zoals het onderwijs, huisartsen en zorg- en welzijnsinstellingen). Dit via aanwezigheid op vindplaatsen, zoals de scholen. De sociaal werker geldzorgen geeft informatie en advies over regelingen en begeleid het gezin naar passende ondersteuning.

Het signaleren van armoede door professionals is essentieel om kinderen en gezinnen in een vroeg stadium te helpen¹⁶. In onze gemeente zetten we daarom stevig in op de samenwerking van de regisseurs sociaal domein met professionals van het AMW/CJG en op het werken volgens de methodiek van '1 plan voor elk thuis' en de 'meetlat armoede'. Daarnaast is er een structureel integraal casuïstiekoverleg binnen het sociaal domein. Door in dit overleg casussen anoniem te bespreken, bevorderen we de samenwerking en de integrale aanpak.

De gemeente spant zich daarnaast bij gezinnen met minderjarige kinderen tot het uiterste in om de gevolgen van armoede en schulden, zoals uithuiszetting, te voorkomen. Dit is geborgd in het zogeheten vangnetoverleg. Professionals vinden elkaar snel bij crisisinterventies door de korte lijnen. Aangevuld met tijdige signalering door de signaalpartners van schulden, zoals verhuurders, zorgverzekeraars, water- en energiemaatschappijen, kan hulp eerder worden geboden en bereiken we gezinnen voordat problemen hen boven het hoofd groeien.

6.2 Jongeren

Jongeren zijn in een belangrijke fase van hun leven. Het is een fase waarin veel onzekerheid is, ook op het gebied van geld. Daarnaast is het een fase waarin fouten deel uitmaken van het financiële leerproces, maar waar ook het fundament wordt gelegd voor financiële gezondheid. Daarbij krijgen jongeren in onze consumptiemaatschappij te maken met verleidingen, zoals de mogelijkheid om achteraf te betalen (Klarna: Buy now, pay later). Zij lopen hierbij het risico op betalingsachterstanden.

6.2.1 Financiële educatie

Het is daarom van belang dat jongeren tijdig geïnformeerd worden over het omgaan met geld en het voorkomen van schulden. Een goede samenwerking met het onderwijs is hierbij van belang. Tijdens de Week van het geld, maar ook op andere momenten, wordt voorlichting gegeven op het voortgezet- en beroepsonderwijs (MBO). Er is (les)materiaal beschikbaar voor leerlingen en er worden activiteiten georganiseerd met als doel dat jongeren leren praten over geld(zorgen).

¹⁶ Odekerken et al., 2020

Jongerenparticipatie wordt in onze gemeente vormgegeven via de methode Speaking Minds, dat in samenwerking met Punt Welzijn, Gilde Opleidingen en Save the children wordt verzorgd.

Jongeren zijn kwetsbaar op het moment dat ze financieel zelfstandig worden. Alle jongeren in onze gemeente ontvangen daarom de 18+ verjaardagskaart. Daarnaast werken we aan een website en app specifiek gericht op jongeren, waarbij alle belangrijke informatie op een toegankelijke wijze aangeboden wordt. Via Speaking Minds werken de jongeren hier zelf aan mee. Ook wordt een jongerenwerker ingezet om geldzorgen onder jongeren te signaleren en hen te begeleiden naar een passend hulpaanbod. Hoewel we dus al fors inzetten op financiële educatie, zien we ook dat dit nog niet op alle scholen geborgd is. Dit is landelijk een probleem en daarom maken ook organisaties als de NVVK en VNG zich hard voor het opnemen van financiële educatie als structureel onderdeel binnen het onderwijscurriculum.

6.2.2 Voorkomen en bestrijden van jeugdwerkloosheid

Betaald werk is de beste manier om structureel uit armoede en problematische schulden te geraken. Jongeren aan het werk helpen en houden is een belangrijke schakel om armoede te voorkomen dan wel te doorbreken.

Het ontbreken van een startkwalificatie maakt jongeren kwetsbaar op de arbeidsmarkt. Een startkwalificatie is een diploma voor havo, vwo, mbo-niveau 2 of hoger. Het doorstroompunt (RMC) richt zich op jongeren uit de leeftijdsgroep 18 tot 23 jaar, die voortijdig de school hebben verlaten zonder startkwalificatie. De leerplichtconsulenten en doorstroomcoaches zien erop toe dat zoveel mogelijk jongeren hun startkwalificatie halen en op die manier hun kansen op de arbeidsmarkt vergroten.

De pilot Jobcoach Plus is gericht op voortijdig schoolverlaters en jongeren die op enig moment nadat ze school verlaten bij gemeente in beeld komen. De leeftijd van deze jongeren is 16 tot 27 jaar. Een Jobcoach Plus ondersteunt een jongere op diverse leefgebieden in de werksituatie én daarbuiten. De pilot Jongeren in beeld richt zich op jongeren tussen 23 en 27 jaar zonder startkwalificatie, die niet staan ingeschreven bij een onderwijsinstelling, geen werk of te weinig inkomen en geen uitkering hebben. Samen met de jongere en partners wordt een plan van aanpak opgesteld. Hierbij is sprake van een ketenaanpak met bijvoorbeeld schulddienstverlening, Wmo, Participatiewet, doorstroompunt en externe partners zoals GGZ en Werk. Kom.

6.2.3 Pilot Jongeren Weer(t) schuldenvrij

In oktober 2023 is de pilot Jongeren Weer(t) schuldenvrij gestart. De pilot is bedoeld voor jongeren tussen de 18 en 27 jaar met schulden, die niet in aanmerking komen voor een reguliere schuldregeling. Veel van deze jongeren hebben geen inkomen of alleen geld vanuit studiefinanciering en/of een bijbaan.

Wij helpen de jongere met het terugbetalen van de schulden. In ruil daarvoor doet de jongere bijvoorbeeld vrijwilligerswerk, volgt een opleiding of sollicitatietraining of accepteert begeleiding. Daarmee wordt gebouwd aan een toekomst zonder schulden. Een jongerencoach staat klaar en maakt samen met de jongere een toekomstplan.

6.3 Zelfstandig ondernemers

De gemeente Weert heeft ondernemers nooit uitgesloten van schulddienstverlening. Echter in de oude Wgs werd hulp aan ondernemers niet expliciet benoemd. Door de gewijzigde Wgs is expliciet geregeld dat schuldhulpverlening ook openstaat voor zelfstandigen. Ook ondernemers kunnen nu gebruik maken van alle diensten van schulddienstverlening. Hierbij wordt nauw samengewerkt met interne en externe partners, zoals het Instituut voor Midden- en Kleinbedrijf (IMK), het ondernemersklankbord en Stichting 155. Stichting 155 'help een bedrijf' adviseert en ondersteunt kleine en middelgrote ondernemers bij geldzorgen.

Schulddienstverlening aan zelfstandigen vergt specifieke kennis en expertise. Binnen het team schulddienstverlening zijn twee medewerkers opgeleid om de schulddienstverlening voor deze doelgroep goed uit te kunnen voeren.

In Weert is er op het gebied van schulddienstverlening geen duidelijke (wettelijke) doelgroep die er qua aantallen uitspringt. Wel is te zien dat de doelgroep jongeren en ondernemers, conform de landelijke trend, groeiende is.

7. Meten en monitoren

In dit beleidsplan worden de resultaten, doelstellingen en maatschappelijke effecten beschreven. Vaak is de relatie tussen maatschappelijk effect, doelstelling, activiteit en resultaat impliciet. Naast het gevoerde beleid en de activiteiten die wij inzetten, zijn er immers veel actoren en factoren die invloed hebben op het eindresultaat.

Meten kan aan de hand van het verzamelen van cijfers, maar ook door het voeren van gesprekken met sleutelfiguren of andere kwalitatieve informatie (tellen en vertellen). We beschikken al over veel data op basis waarvan we kunnen monitoren. Zo leveren de organisaties waarmee we contract- en subsidieafspraken hebben gemaakt periodiek een rapportage aan, waarover we met hen in gesprek gaan. Ook vragen we inwoners met geldzorgen en/of schulden over hun ervaringen met de geboden ondersteuning. Zo is er in 2024 met betrekking tot het armoedebeleid een participatie onderzoek uitgevoerd, inclusief enquête.

Van alle activiteiten van het beleid armoede en schulddienstverlening monitoren we de resultaten, het kan hier onder andere gaan om:

- aantal vroegsignalen, meldingen en/of doorlooptijden schulddienstverlening;
- kwartaal- of jaarrapportages van organisaties als de Voorzieningenwijzer, SUN, Weerter Minima Groep, AMW, Punt Welzijn, Platform Sociale Zekerheid, Stichting Leergeld, Jeugd- en Volwassenenfonds Sport & Cultuur etc.;
- aantal deelnemers aan projecten en uitstroom naar werk;
- aantal kinderen dat gebruik maakt van de verschillende onderdelen van het Kindpakket (kledingdagen, vakantiehuisje, zomerpakket etc.);
- deelname aan en bereik van diverse events, voorzieningen en activiteiten;
- tevredenheidsonderzoek.

Daarnaast investeren we in processen om de juiste sturingsinformatie beschikbaar te hebben. Zo is er voor schulddienstverlening een dashboard ontwikkeld waarmee we alle informatie over onze cliënten, trajecten en doorlooptijden op ieder moment kunnen raadplegen. Hiermee kunnen we sturen op de resultaten.

Ook maken we gebruik van bestaande monitors, zoals de cijfers van het CBS, NIBUD, de GGD monitor en de Benchmark armoede en schulden, ontwikkeld door Divosa, BMC en Stimulansz. De Benchmark armoede en schulden geeft inzicht in de prestaties van het beleid armoede en schulddienstverlening en laat zien hoe onze gemeente het doet ten opzichte van andere gemeentes in het land.

Tot slot werken het CBS, Divosa, NVVK en VNG momenteel samen in het project Data Delen Armoede en Schulden, kortweg DDAS. Hiermee kunnen de resultaten van de dienstverlening rondom armoede en schulden in het algemeen en financiële hulpverlening in het bijzonder periodiek geautomatiseerd in kaart gebracht worden. DDAS is een invulling van de basisdienstverlening schuldhelpverlening. De planning is dat gemeenten medio december 2024 worden aangeschreven door het CBS over de gegevensaanlevering. In juli 2025 volgen de eerste resultaten voor schulddienstverlening. Armoede komt daarna aan bod. Naar verwachting duurt de implementatie twee jaar. Gemeente Weert volgt deze ontwikkeling en sluit aan op dit project.

8. Ontwikkelingen en ambities

Ook de komende jaren blijven we investeren om inwoners met geldzorgen zo vroeg mogelijk te bereiken om hen zo effectief en efficiënt mogelijk te ondersteunen. We zijn hierin ambitieus, streven naar een zo hoog mogelijk kwaliteitsniveau en tonen lef. We spelen in op de laatste ontwikkelingen en inzichten, zetten nieuwe instrumenten in en passen richtlijnen zo snel als mogelijk toe op onze dienstverlening. We monitoren, evalueren en passen onze dienstverlening waar nodig aan.

De elementen van de basisdienstverlening vanuit het Rijk hebben we reeds in grote mate geïntegreerd in onze huidige dienstverlening. Daardoor voldoen wij al aan de richtlijnen gegeven vanuit het bestuursakkoord 'De Basisdienstverlening'.

Vanuit de 'Routekaart Financiële Zorgen' worden ook suggesties gedaan die niet behoren tot de basisdienstverlening maar wel schulddienstverlening naar een nog hoger niveau kunnen tillen. Een aantal van deze suggesties voeren we al uit. Mogelijkheden om onderdelen nog verder te ontwikkelen en verbeteren grijpen we aan.

De komende beleidsperiode zullen we ons in ieder geval richten op:

8.1 Onderzoek inkomensondersteunende maatregelen

Bij de inkomensondersteunende maatregelen is gebleken dat de inkomensgrenzen om hiervoor in aanmerking te komen landelijk en in onze regio verschillen. Deze verschillen in voorzieningen en regelingen tussen gemeenten komen voort uit het feit dat het Rijk er (nog) niet in is geslaagd om de bestaanszekerheid voor alle inwoners te garanderen. En gemeenten, afhankelijk van de beschikbare middelen en de lokale situatie, eigen beleid ontwikkelen om inwoners te ondersteunen. Ten aanzien van het armoedebelief is er geen landelijk kader, hier wordt wel aandacht voor gevraagd vanuit organisaties als de VNG, Divosa en het NIBUD.

We gaan in de komende periode een onderzoek (laten) uitvoeren om te zien wat het betekent als we de inkomensgrenzen voor de minimaregelingen, zoals onder andere de bijzondere bijstand en individuele inkomenstoeslag verhogen. En wat de effecten hiervan zijn in de brede zin, dus niet alleen qua kosten, maar ook met betrekking tot de beoogde duurzame oplossing voor onze inwoners. Hierbij kijken we ook naar het risico om er financieel op achteruit te gaan, als de stap wordt gezet van uitkering naar betaald werk.

8.2 Vroeg signaleren, voorkomen en oplossen van geldzorgen en schulden

De sociaal werker geldzorgen en jongerenwerker van Punt Welzijn zorgen ervoor dat ouders en jongeren op een laagdrempelige manier kunnen praten over geldzorgen. En de eerste stap kunnen zetten naar passende hulp, zoals bijvoorbeeld de Voorzieningenwijzer en/of team Schulddienstverlening. Tegelijkertijd geven zij een impuls aan de inbedding van financiële educatie binnen het onderwijs. Immers jong geleerd, is oud gedaan.

Door de pilot Jongeren Weer(t) Schuldenvrij kunnen we jongeren helpen met het aflossen van schulden en het bouwen aan een financieel zorgeloze toekomst. Dit blijft belangrijk, omdat we zien dat schulden onder jongeren toenemen. Ook jongeren die nog geen (problematische) schulden hebben, maar hier wel risico op lopen, ondersteunen we om de juiste stappen te zetten. We zorgen ervoor dat de geldzorgen hen niet boven het hoofd groeien en zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

We gaan de vroegsignalering verder versterken, waarbij we het bereik, maar ook de hulpacceptatie, nadat er contact is geweest met de inwoners, willen verhogen. We volgen hierbij de laatste inzichten, handvatten en 'best practices' vanuit de NVVK, Divosa en VNG. En passen de methode toe die het best aansluit op onze lokale situatie.

Ook gaan we nog meer investeren op begeleiding en nazorg voor klanten van schulddienstverlening en dit inbedden in onze werkprocessen. Met de verkorte looptijd van de minnelijke en wettelijke schuldregeling is het belang hiervan verder toegenomen. We willen toewerken naar een duurzame oplossing van de financiële problemen en terugval voorkomen. Om dit te kunnen doen is uitbreiding van de formatie van team schulddienstverlening nodig. Daarnaast onderzoeken we welke instrumenten we kunnen inzetten om de financiële keten slimmer te

organiseren, zodat meer inwoners sneller geholpen worden. Op het gebied van begeleiding wordt momenteel door de VNG en NVVK een handreiking ontwikkeld, welke we zullen inbedden in onze dienstverlening.

We willen de toegankelijkheid en laagdrempeligheid van de gemeentelijke website verbeteren, zodat inwoners met geldzorgen en/of schulden op een eenvoudige manier de juiste informatie kunnen vinden. We maken hierbij gebruik van infographics en animaties, zodat de informatie voor iedereen op een begrijpelijke manier wordt aangeboden.

8.3 Quiet Community Weert

We willen zoveel mogelijk impact blijven maken voor mensen die in armoede leven. Dit kunnen we als gemeente niet alleen. Met het oprichten van een Quiet Community dragen we effectiever bij aan het behalen van de ambities en opgaven rondom geldzorgen, armoede en schulden. Denk hierbij aan het verhogen van het welbevinden van mensen in armoede, verbeteren van de mentale gezondheid, talentontwikkeling en meedoen in de samenleving. Met dit instrument activeren we de lokale gemeenschap en krijgen we meer inwoners met geldzorgen in beeld zodat we hen eerder kunnen ondersteunen.

Een Quiet Community is een samenwerkingsverband van ondernemers, vrijwilligers, members en weldoeners. De vorm is een lokale stichting. Quiet verzacht armoede en versterkt mensen op basis van vertrouwen. Mensen in een armoedesituatie zijn welkom en hoeven niet steeds opnieuw te bewijzen dat ze weinig geld hebben. Er wordt samengewerkt met lokale hulporganisaties die mensen doorverwijzen.

Met inzet van lokale ondernemers (sponsors) zorgt Quiet voor gratis producten en diensten. Dit gebeurt via een innovatief digitaal deelplatform. Daarnaast zorgt Quiet Weert voor het versterken van haar members door een fysieke plek te bieden om samen te komen. Members krijgen ruimte om zich (weer) bewust te worden van hun waarde en hun talenten. Ze komen uit hun isolement en voelen zich zelfverzekerder. Dit leidt in veel gevallen tot activering en concrete resultaten.

Om een Quiet community op te richten is een klein team van professionals nodig om de continuïteit en professionaliteit te waarborgen voor meerdere jaren. Om te kunnen starten moet de financiering voor de eerste drie jaar rond zijn. De grootste kans van slagen heeft een samenwerking tussen meerdere disciplines, waardoor de community gedragen wordt door de lokale gemeenschap. De oprichting van Quiet Weert is besproken met verschillende lokale partners en hieruit is gebleken dat er draagvlak is.

De beoogde resultaten van een Quiet Community in Weert zijn:

- Inwoners ervaren minder drempels om hulp te vragen. De barrière om hulp te vragen aan de overheid is groot en kleiner bij een initiatief van de gemeenschap. Quiet werkt samen met lokale ketenpartners en verwijst door;
- Meer inwoners met geldzorgen en/of schulden zijn eerder in beeld en worden actief toe geleid naar de juiste hulp;
- Meer inwoners maken gebruik van regelingen en voorzieningen die de koopkracht verbeteren;
- De lokale gemeenschap is geactiveerd. Ondernemers en fondsen sponsors eerder een Stichting of inwonersinitiatief dan een gemeente;
- Betrokken ondernemers zijn zich meer bewust van geldzorgen onder hun werknemers. Hierdoor kunnen zij geldzorgen eerder signaleren en verwijzen naar passende ondersteuning.

De Quiet Community is bewezen effectief gebleken in andere gemeenten, inmiddels zijn er 15 Community 's, waaronder in Maastricht, Eindhoven en recent in Roermond.

Met de Quiet Community geven we een impuls aan de waardevolle basis in het activeren van inwoners, vrijwilligers en sponsors, die door de Weerter Minima Groep gelegd is.

9. Financiën

Voor de uitvoering van schulddienstverlening is door de gemeenteraad structureel € 841.000 beschikbaar gesteld. Uit dit budget wordt de structurele formatie voor de uitvoering van schulddienstverlening bekostigd. Exclusief aansturing bestaat de afdeling schulddienstverlening uit 8 FTE. Vanwege incidentele financiering van de 'Pilot Jongeren Weer(t) Schuldenvrij' en de inhuur van een regisseur SDV is het budget voor 2025 € 878.000,-.

Voor de uitvoering van het armoedebelidsplan is door de gemeenteraad structureel € 400.000,- beschikbaar gesteld. Uit dit budget is ook structurele formatie voor beleid/coördinatie en ondersteuning bekostigd. In de tussenrapportage 2024 is het uitvoeringsbudget structureel verhoogd met € 61.000,-. Waar van toepassing vindt meerjarig indexering plaats. Niet alle interventies worden gefinancierd vanuit de budgetten voor armoede en schulddienstverlening. Ook worden de budgetten participatie, onderwijsachterstanden/ preventief jeugdbeleid, arbeidsmarktbeleid, minimabeleid, versterking lokale sociale basis en transformatie en innovatie sociaal domein ingezet. We zetten de middelen zo efficiënt en effectief mogelijk in. Waar nodig maken we keuzes, waarbij we kritisch zijn op het bereik van de interventie en de mate waarin de interventie bijdraagt aan de beoogde structurele oplossing. Bij de inzet van de beschikbare middelen kan gedacht worden aan:

- subsidie aan organisaties als de Voedselbank, SUN, Stichting Leergeld, Jeugdfonds Sport & Cultuur, Voorzieningenwijzer, Weerter Minima Groep, Punt Welzijn, Volwassenenfonds Sport & Cultuur, Jeugdeducatiefonds etc.
- uitgaven zoals het Zomerpakket, Jeugdontbijt, Vakantiehuisje Weerterbergen, actie Sinterklaas etc.;
- uitgaven voor preventie, vroegsignalering, begeleiding en nazorg inclusief de benodigde instrumenten en applicaties ten behoeve van schulddienstverlening;
- uitgaven voor communicatie en participatie, denk hierbij aan voorlichting en advies via website, campagnes, geldkrant, netwerkbijeenkomsten, events etc.;

Voor de Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden heeft het Rijk via de meicirculaire 2024 structurele middelen voor betere dienstverlening door gemeenten op het gebied van armoede en schulden beschikbaar gesteld. De toekenning heeft plaatsgevonden om gemeenten verder in staat te stellen om strategisch en doelgericht te handelen en hun activiteiten uit te breiden zoals het verdubbelen van het gebruik van schuldhulpverlening en het bevorderen van activiteiten om armoede onder kinderen te bestrijden. Voor het jaar 2024 heeft de gemeente Weert hiervoor € 106.077 ontvangen. Voor de jaren 2025 en verder wordt structureel € 117.532 ontvangen. In 2024 zijn de ontvangen middelen niet ingezet. Het voldoet niet aan de kaders voor overheveling, waardoor deze middelen vrijvallen ten gunste van het rekeningresultaat 2024. Het rekeningresultaat wordt, na resultaatbestemming, verrekend met de algemene reserve. Om deze middelen wel beschikbaar te houden waar ze voor bedoeld zijn, wordt nu voorgesteld om de eenmalige aanvullende inzet 2025 van het bedrag van € 106.000,- ten laste van de algemene reserve te brengen. De incidentele gelden dragen bij aan het realiseren van de ontwikkelingen en ambities uit het beleidsplan Armoede en Schulddienstverlening 2025-2028. De incidentele gelden zullen worden ingezet ten behoeve van:

- onderzoek naar wat nodig is om de vroegsignalering, begeleiding en nazorg van schulddienstverlening te versterken op basis van de nieuwe handreiking van de VNG en de basisdienstverlening. Denk hierbij aan uitbreiding formatie schulddienstverlening en inkoop instrumenten, zoals bijvoorbeeld Plinkr. Kosten onderzoek circa €25.000,-.
- communicatie: aanpassing website met visuals en infographics. Kosten circa €15.000,-.
- financiële ondersteuning aan de Jeugdfondsen Sport en Cultuur/ Stichting Leergeld in verband met een toename van het aantal aanvragen/ bereik. Kosten circa €35.000,-.
- inzet casemanager pilot Jongeren Weer(t) Schuldenvrij bij voortzetting van de pilot. Kosten circa €30.000,-.

Het reguliere budget 2025 wordt ingezet om een vervolg te geven aan bovengenoemde inzet. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek zal de vroegsignalering, begeleiding en nazorg versterkt worden. Dit sluit aan bij de doelstelling van het Rijk om schulden te halveren..

Bijlage 1 Definities en begrippen

Armoede

Er is sprake van armoede wanneer iemand gedurende een langere tijd niet de middelen heeft om te kunnen beschikken over de goederen en voorzieningen die in zijn samenleving als minimaal noodzakelijk gelden. De overgang tussen armoede en (relatieve) welvaart wordt aangeduid als de armoedegrens¹⁷.

Het Sociaal cultureel planbureau (hierna SCP) en het Centraal bureau voor de statistiek (hierna CBS) hanteren verschillende armoededefinities. De lage inkomensgrens (CBS) en de niet-veel-maar-toereikend-grens (NVMT)(SCP). De lage inkomensgrens neemt het inkomen als uitgangspunt voor de armoededefinities, terwijl het NVMT uitgaat van uitgaven: wat heeft iemand minimaal nodig om rond te komen. De lage inkomensgrens is dus een smallere definitie van armoede. Momenteel wordt er door het CBS, het SCP en het NIBUD gewerkt aan een gezamenlijke armoededefinitie. In de nieuwe definitie wordt uitgegaan van het inkomensbegrip van het CBS, de voorbeeldbegrotingen van het NIBUD en ook van bezittingen van huishoudens en hun vaste lasten voor wonen en energie.

Schuldhelpverlening

Het ondersteunen bij het vinden van een adequate oplossing gericht op de aflossing van schulden indien redelijkerwijs is voorzien dat een natuurlijke persoon niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden of indien hij in de toestand verkeert dat hij heeft opgehouden te betalen, alsmede de nazorg.

Problematische schulden

Een schuld is problematisch wanneer te voorzien is dat een natuurlijke persoon schulden niet zal kunnen blijven afbetalen of is gestopt met afbetalen.

Preventie

Met preventieve activiteiten wordt geprobeerd om schulden te voorkomen dan wel om inwoners met schulden tijdig te wijzen op de mogelijkheden van schulddienstverlening. Dit om voorkomen dat de financiële problematiek inwoners boven het hoofd groeit. Voorbeelden van preventieve activiteiten uitgevoerd door team schulddienstverlening zijn: het geven van voorlichting aan netwerkpartners, bijwonen van bijeenkomsten en overleggen met netwerkpartners, spreekuren op locatie en aanwezig zijn bij informatiemarkten.

Vroegsignalering

Vroegsignalering is een effectief instrument om inwoners met schulden in een zo vroeg mogelijk stadium te bereiken om hen vroegtijdig passende ondersteuning te bieden. Enkele vaste lasten partners zijn wettelijk verplicht betalingsachterstanden te melden aan gemeenten. Gemeenten moeten binnen de wettelijke termijnen actie ondernemen op alle signalen van betalingsachterstanden. Hierbij worden de huisbezoeken uitgevoerd door het Algemeen Maatschappelijk Werk, de overige contacten worden uitgevoerd door Opdrachtnemer.

Aanmelding en intake

Binnen 3 werkdagen na aanmelding wordt contact opgenomen met de klant voor een intakegesprek. Tijdens de aanmelding en intake wordt de klantsituatie in beeld gebracht en de hulpvraag vastgesteld. Hierbij wordt gekeken naar alle levensgebieden, waarbij de klant indien nodig wordt toe geleid naar andere hulpverlening. Binnen 8 weken na het vaststellen van de hulpvraag wordt een toelatingsbeschikking en plan van aanpak afgegeven, indien toelating volgt.

¹⁷ Wikipedia, definitie armoede

Stabilisatie

Het in evenwicht brengen van de inkomsten en uitgaven van de klant en ervoor zorgen dat de klant kan starten met het oplossen van de schulden. In deze fase vinden meerdere (begeleidings)gesprekken plaats met de klant.

Budgetbeheer gedurende het schulddienstverleningstraject

Het beheren van het inkomen van de klant en het verrichten van betalingen overeenkomstig het vastgestelde budgetplan. Dit wordt uitgevoerd door de Kredietbank Limburg.

Oplossen niet problematische schuldensituatie

Deze fase is gericht op het oplossen van de schulden door middel van een herfinanciering of 100% betalingsregeling.

Oplossen problematische schuldensituatie

Deze fase is gericht op het oplossen van de schulden door middel van een minnelijke schuldregeling. Dit kan in de vorm van een saneringskrediet, schuldbemiddeling of schuldregeling zonder uitdeling (0-voorstel).

Aanvraag Wsnp

Als een minnelijke schuldregeling niet mogelijk is, kan via de Wsnp of middels een dwangakkoord alsnog worden geprobeerd om voor schuldsanering in aanmerking te komen. De aanvraag moet bij de rechtbank worden ingediend.

Duurzame Financiële Dienstverlening

Duurzame Financiële Dienstverlening wordt ingezet als iemands financiële problemen (nog) niet duurzaam opgelost kunnen worden met een betalings- of schuldregeling of herfinanciering. Duurzame Financiële Dienstverlening is gericht op het optimaliseren van de financiële en persoonlijke situatie van de klant.

Informatie en advies

Deze fase is gericht op het geven van concrete informatie en advies aan de klant, waarmee de klant zelfstandig aan de slag kan.

Nazorg

Na een schuldregeling begeleiding bieden aan de klant zodat voorkomen wordt dat de klant opnieuw in een schuldensituatie geraakt.

Oplossen crisissituaties

In voorkomende crisissituaties kan bij de rechtbank een moratorium of een voorlopige voorziening worden aangevraagd.

VISH

VISH (Verwijsindex Schuldhulpverlening) is een instrument waarmee gemeenten aan deurwaarders kunnen doorgeven of iemand schuldhulp krijgt.

De Nederlandse Schuldhulproute

De Nederlandse Schuldhulproute (NSR) is een publiek-private samenwerking van bedrijven, gemeenten, (hulp)interventies en andere samenwerkingspartners. Samen werken we aan een financieel gezond Nederland. Dit doen we door mensen eerder te vinden, te bereiken en te leiden naar passende tools, informatie of hulp.

Het Schuldenknooppunt

Het Schuldenknooppunt is een publiek-private samenwerking tussen schuldhulpverleners en schuldeisers. Het knooppunt maakt gegevensuitwisseling tussen schuldhulpverleners en schuldeisers makkelijker en sneller. Door op 1 standaard manier en via 1 kanaal te communiceren

verbindt het Schuldenknooppunt alle initiatieven in de schuldenketen. Het knooppunt is het centrale platform voor gegevensuitwisseling in de schuldhulp.

Collectief Schuldregelen

Collectief Schuldregelen versnelt en vergemakkelijkt het tot stand brengen van minnelijke schuldregelingen. Schuldeisers geven vooraf akkoord op betaalvoorstellen en handelen dossiers collectief af. Dat zorgt voor snellere doorlooptijden en minder rompslomp bij gemeenten en schuldeisers. Daardoor krijgen mensen met schulden sneller perspectief en haken ze minder vaak af.

Waarborgfonds Saneringskredieten

Om gemeenten te helpen bij het verstrekken van saneringskredieten is er het Waarborgfonds saneringskredieten. Met saneringskredieten worden alle schuldeisers in één keer aan het begin van het traject afgelost. De schuldeisers krijgen allemaal binnen korte tijd een deel van hun vordering uitgekeerd en hoeven daarna geen contact meer te onderhouden over de schuld. Om dit te betalen sluiten klanten een krediet af bij een Sociale kredietbank dat ze in 1,5 jaar moeten aflossen. Een saneringskrediet geeft mensen met schulden sneller schuldenrust en schuldeisers en gemeenten minder administratieve rompslomp. De NVVK stimuleert gemeenten om zo mogelijk saneringskredieten in te zetten, tenzij er zwaarwegende argumenten zijn om dat niet te doen. Het waarborgfonds staat borg voor het terugbetalen van een saneringskrediet.

Definities armoedebelaid.

Sociaal minimum: Het sociaal minimum is het bedrag dat iemand nodig heeft om in zijn levensonderhoud te kunnen voorzien. Het sociaal minimum is niet voor iedereen hetzelfde. De norm voor een (echt)paar met minderjarige kinderen is bijvoorbeeld gelijkgesteld aan de bijstandsuitkering van een echtpaar, aangevuld met de (leeftijdsafhankelijke) kinderbijslag. Het sociaal minimum voor een alleenstaande tot AOW-leeftijd is gelijk aan 70% van de bijstandsnorm. Bij 65-plussers is het bedrag aan AOW-pensioen de norm.

Inkomen tot ...% van het sociaal minimum: Het inkomen ten opzichte van het sociaal minimum. Gemeenten maken vaak gebruik van een inkomensgrens ten opzichte van het sociaal minimum om te bepalen of iemand in aanmerking komt voor een bepaalde regeling.

Bijzondere bijstand: Een eenmalige of periodieke uitkering waarmee extra, bijzondere kosten betaald kunnen worden. De kosten moeten noodzakelijk zijn en niet op een andere manier vergoed kunnen worden, bijvoorbeeld via een (zorg)verzekering. Iemand kan recht hebben op bijzondere bijstand als hij voldoet aan de (gemeentelijke) voorwaarden.

Beschermingsbewind: het behouden van of komen tot een financieel stabiele situatie van een rechthebbende waarbij de goederen onder bewind zijn gesteld. De bewindvoerder beschermt de financiële belangen van de rechthebbende, beheert de goederen en het inkomen en streeft ernaar het ontstaan van (nieuwe) schulden of achterstanden te voorkomen en – waar nodig en mogelijk – een schuld op te lossen.

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen: Als iemand de gemeentelijke belastingen niet kan betalen, kan hij de gemeente vragen om kwijtschelding. De gemeente bepaalt onder welke voorwaarden kwijtschelding mogelijk is.

Maatschappelijke regelingen/ participatieregelingen: Gemeenten hebben hun eigen miniregelingen om mensen met een laag inkomen deel te laten nemen aan sport, cultuur en educatie. De gemeente bepaalt welke doelgroepen voor de regelingen in aanmerking komen (bijvoorbeeld schoolgaande kinderen of ouderen), onder welke voorwaarden, en welke vergoeding of tegemoetkoming in de kosten mogelijk is.

Particuliere initiatieven of fondsen ten behoeve aan maatschappelijke participatie: Er zijn landelijke, regionale en plaatselijke fondsen en particuliere initiatieven om mensen met weinig geld te stimuleren deel te nemen aan sport, cultuur of educatie. Als iemand de deelname aan deze activiteiten niet (volledig) kan betalen, kan hij een particulier initiatief of fonds vragen om een vergoeding. Denk bijvoorbeeld aan Stichting Leergeld, het

Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds. Gemeenten kunnen ervoor kiezen geld te doneren aan een particulier initiatief of fonds, of deel te nemen aan landelijke initiatieven als Stichting Leergeld.

Noodfondsen: Als iemand in acute financiële nood verkeert en niet in aanmerking komt voor een voorliggende voorziening, kan hij een (particulier) noodfonds vragen om financiële hulp. Bijvoorbeeld om een huisuitzetting of het afsluiten van energie of water te voorkomen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan Stichting Urgente Noden. Gemeenten kunnen ervoor kiezen geld te doneren aan een dergelijk particulier initiatief of fonds.

Individuele inkomenstoeslag: De individuele inkomenstoeslag is een belastingvrij geldbedrag dat iemand één keer in de 12 maanden op aanvraag kan krijgen. Er gelden enkele voorwaarden. Iemand moet:

- 21 jaar of ouder zijn, maar nog geen AOW ontvangen;
- 3 jaar of langer van een minimuminkomen leven;
- in deze periode naar vermogen geprobeerd hebben het inkomen te verbeteren;
- geen uitzicht hebben op inkomensverbetering.

Collectieve zorgverzekering: De gemeente kan mensen met een laag inkomen tegemoet komen door een zorgverzekering met collectiviteitskorting en een gemeentelijke tegemoetkoming aan te bieden. De gemeente bepaalt welke zorg en vergoedingen er in het aanvullende pakket zitten en onder welke voorwaarden iemand kan deelnemen.

Bijlage 2 Toelichting op wetten SDV

Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)

Per 1 januari 2021 is een wetswijziging van de Wgs van kracht. Met deze wijziging wordt vroegsignalering een publiek wettelijke taak en moeten gemeenten opvolging geven aan meldingen van betalingsachterstanden op het gebied van de vaste lasten. Daarbij zijn schuldeisers op het gebied van de vaste lasten (woningcorporaties, particuliere/commerciële verhuurders, energie- en drinkwaterbedrijven en zorgverzekeraars) verplicht om gegevens van burgers met betalingsachterstanden in een vroegtijdig stadium uit te wisselen met gemeenten. Hierdoor kunnen gemeenten snel in contact komen met inwoners met betalingsachterstanden die ze nog niet in beeld hebben en kunnen deze passende ondersteuning aanbieden. De uitwisseling van gegevens zal plaatsvinden conform de regels omtrent privacy, zoals vastgelegd in de Algemene verordening gegevensbescherming (AvG). In Weert wordt overigens al geruime tijd, in het kader van de aanpak vroegsignalering, intensief samengewerkt met verhuurders, energiebedrijven en zorgverzekeraars, teneinde (dreigende) betalingsachterstanden van Weertenaren zo veel mogelijk te voorkomen.

Wijziging Boek 1 Burgerlijk Wetboek adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind

Met deze wijziging kunnen gemeenten via een opt-in regeling gebruik maken van het adviesrecht bij de instelling van beschermingsbewind wegens problematische schulden of verkwisting (ook wel schuldenbewind genoemd). Hierdoor kan de gemeente haar regierol bij schuldhulpverlening beter vervullen en meer grip krijgen op de instroom in schuldenbewind. Indien lichtere alternatieven mogelijk zijn kan dit worden geadviseerd. Daarnaast is bij toewijzing van bewind de mogelijkheid van schuldhulpverlening vroeger in beeld bij de bewindvoerder.

Wet vereenvoudiging beslagvrije voet (Wvbvv)

In 2021 is de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet in werking getreden. Door deze nieuwe wet wordt de berekening van de beslagvrije voet betrouwbaarder. De beslagvrije voet is het gedeelte van het inkomen waar schuldeisers geen beslag op mogen leggen, zodat een minimuminkomen overblijft voor levensonderhoud. Het proces van beslaglegging wordt op een dusdanige wijze (her)ingericht dat de beslag leggende partijen beter op de hoogte zijn van elkaars beslagen. Er komt onder meer een klantenportaal, waarin schuldenaren kunnen zien welke beslagleggers er zijn. Met betrekking tot de volgorde van het beslag en de uitvoerbaarheid daarvan wordt een coördinerend deurwaarder geïntroduceerd. De rechtsbescherming voor de schuldenaar zal met de komst van deze wet worden verbeterd. Tegelijkertijd zal de gegevens uitvraag beperkter worden, omdat deze voortaan grotendeels digitaal zal plaatsvinden. De wet voorziet in een verhoging van de beslagvrije voet van 90% naar 95% van de bijstandsnorm. Door deze wet krijgen groepen die op basis van hun inkomen voorheen geacht werden geen afloscapaciteit te hebben (verlaagde bijstandsnorm), bijvoorbeeld dak- en thuislozen en kostendelers, dit in de nieuwe wet wél. Voor diegenen die nu een bijstandsuitkering ontvangen, geldt een overgangsperiode van een jaar. De invoering van de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet is onderdeel van de Brede Schuldenaanpak van de rijksoverheid.

Wet stroomlijning keten voor derdenbeslag (Wskd)

Voor de groep mensen die te maken heeft met meerdere beslagen is verbeterde informatie-uitwisseling nodig tussen de beslag leggende partijen. In die gevallen moeten de beslag leggende partijen van elkaar weten dát er meerdere partijen zijn die aanspraak maken op die ene aflosingscapaciteit van de burger. Daarvoor is het wetsvoorstel Wet stroomlijning keten voor derdenbeslag in voorbereiding. Het voorstel geeft de grondslag voor alle beslag leggende partijen om informatie uit te wisselen via een centrale ICT-voorziening. Op dit moment is er nog geen ingangsdatum bekend voor de Wet stroomlijning keten voor derdenbeslag.

Wet inburgering

De wet Inburgering schrijft voor dat gemeenten nieuwe Nederlanders financieel moeten ontzorgen. Dat gebeurt in de eerste zes maanden na huisvesting.

Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams)

Het voorstel voor de Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) biedt een wettelijk kader voor gemeenten om nog beter de regie te pakken op een gecoördineerde aanpak in gevallen van meervoudige problematiek in het sociaal domein. Het streven was dat de Wams 1 januari 2024 in werking treedt. Het voorstel beoogt te voorzien in een expliciete grondslag voor de gegevensverwerking die nodig is om tot een integrale, gecoördineerde aanpak en samenwerking te komen bij meervoudige problematiek. De schuldhulpverlening moet dan in samenhang met de andere wetten worden uitgevoerd. Door de val van het kabinet is hierover nog geen besluit genomen.

Wet Gemeentelijk Adviesrecht (WGA)

Op 1 januari 2022 is de Wet Gemeentelijk Adviesrecht ingegaan. Mensen met problematische schulden kunnen worden geholpen met schuldbewind. Een bewindvoerder beheert dan hun financiën en stabiliseert de situatie. Schuldbewind is een ingrijpende maatregel. Gemeenten kunnen mensen met schulden ook ondersteunen met lichtere vormen van hulp. De nieuwe wet regelt dat gemeenten drie maanden nadat schuldbewind is ingesteld de rechter mogen adviseren of een inwoner het beste kan worden geholpen door voortzetting van het bewind, of door een lichtere vorm van gemeentelijke ondersteuning. Gemeenten kunnen zo hun regierol bij schuldhulpverlening beter vervullen. Dit draagt bij aan de samenwerking tussen rechtbanken, gemeenten en bewindvoerders. Verder regelt de wet dat schuldbewind alleen nog voor bepaalde tijd kan worden ingesteld. Zo dragen we eraan bij dat een schuldbewind niet langer duurt dan noodzakelijk.

Bijlage 3 Evaluatie armoedebeleid 2021-2024

Het beleidsplan armoede had als doelstelling dat niemand in Weert leeft of op groeit in armoede. De opgenomen activiteiten in het beleidsplan armoede 2021 -2024 waren gericht op het voorkomen, bestrijden en verzachten van armoede en zijn succesvol uitgevoerd. Daarnaast zijn er nieuwe activiteiten ontplooid die aansluiten bij de doelen en resultaten van het beleidsplan armoede en voorzien in actuele behoeften van inwoners met geldzorgen.

Budget

De raad heeft jaarlijks structureel een budget beschikbaar gesteld om uitvoering te geven aan het armoedebeleid. Salariskosten van de beleidsadviseur en ondersteuner armoede vallen hier ook onder. Niet alle interventies worden gefinancierd vanuit het budget voor armoede. Ook worden de budgetten schulddienstverlening, participatie, onderwijsachterstanden/ preventief jeugdbeleid, arbeidsmarktbeleid, minimabeleid en versterking lokale sociale basis ingezet.

Inzet op de drie pijlers

In het kader van het behalen van de beleidsdoelstellingen zijn de volgende activiteiten ingezet:

Pijler 1: voorkomen van Armoede

Activiteit	Inhoud & (beoogd) effect	Resultaten	Voortzetten, aanpassen, uitbreiden of stoppen
Voorlichting en communicatie	D.m.v. voorlichting en communicatie vergroten we de bewustwording rondom geldzorgen en gaan we niet-gebruik van regelingen tegen.	Campagnes 'je staat er niet alleen voor' en 'online check zorgverzekering'. Communicatie rondom thema's, zoals energie, jongeren en schulden, kindpakket, week van het geld en focusweek armoede. Voorlichting aan Zij Actief, Bond van ouderen, Weerter Minima Groep en de FNV. Werkgevers ontvingen de factsheet 'signaleren van geldzorgen onder werknemers' en 'laaggeletterdheid en schulden'.	Voortzetten
Verjaardagskaart bijna 18-jarigen	De gemeente stuurt ieder half jaar een verjaardagskaart met informatie over financiële verantwoordelijkheid naar jongeren die 18 worden. Jongeren worden zich op deze manier bewust van belangrijke wijzigingen en regelzaken na het worden van 18 jaar.	Alle jongeren die in de jaren 2021-2024 18 jaar zijn geworden hebben deze kaart ontvangen.	Uitbreiden, Kwikstart app voor jongeren, aanpassing website
Speaking Minds	Methode die wordt ingezet om armoede bespreekbaar te maken en bewustzijn te creëren. Jongeren kunnen meedenken en invloed uitoefenen op het armoedebeleid van de gemeente Weert.	Jaarlijks nemen drie schoolklassen deel aan een traject van 10 weken. De trajecten worden uitgevoerd in samenwerking met Punt Welzijn, Gilde Opleidingen en Save the Children	Voortzetten
Voorlichting en Financiële educatie binnen het onderwijs	Aanbod van gastlessen en lespakketten omtrent financiële vaardigheden op basis, - voortgezet- en beroepsonderwijs. Handreiking	Inzet sociaal werker en jongerenwerker geldzorgen op scholen (PO, VO en MBO). Structurele deelname gemeente aan werkgroep	Voortzetten

	omgaan met geldzorgen voor MBO studenten, handreiking omgaan met armoede voor het onderwijs.	klaar voor de toekomst. Doel: bespreken wat nodig is om financiële educatie structureel op te nemen als onderdeel binnen het lesprogramma.	
Pilot sociaal werker geldzorgen van Punt Welzijn	De sociaal werker geldzorgen is het aanspreekpunt voor ouders, leerkrachten, vrijwilligers en professionals bij geldzorgen. De sociaal werker geeft informatie en advies, ondersteunt inwoners om gebruik te maken van regelingen en/of voorzieningen en verwijst waar nodig warm door naar de juiste loketten.	Vanaf oktober 2023 inzet van Sociaal werker geldzorgen op 4 basisscholen (Markeent, Aan de bron, Kameleon en Moesel). De sociaal werker geldzorgen houdt spreekuur op deze scholen en ondersteunt de basisscholen om financiële educatie in te bedden in het reguliere onderwijs.	Voortzetten
Jongerenwerker geldzorgen	De jongerenwerker is het laagdrempelige aanspreekpunt voor jongeren met geldzorgen en (risico op) schulden. De jongerenwerker geeft informatie en advies en verwijst waar nodig warm door.	Vanaf oktober 2023 inzet jongerenwerker voor VO en MBO (Gilde). In 2024 viermaal voorlichting/ events over omgaan met geld voor jongeren op diverse locaties. Dit is een uitwerking van adviezen van jongeren bij Speaking Minds.	Aanpassen onder voorbehoud van cofinanciering, i.p.v. inzet bij pilot JWS inzet op preventie.
Week van het geld	Samen met partners binnen welzijn en onderwijs is aandacht voor financiële vaardigheden van kinderen en jongeren. Door van jongs af aan te oefenen met sparen, plannen en keuzes maken leren kinderen vaardigheden die op latere leeftijd hard nodig zijn.	In 2023 en 2024 is lokaal uitvoering gegeven aan de Week van het geld	Voortzetten
Week tegen armoede/ Focusweek armoede	Vergroten van bewustwording en aandacht voor de ondersteuningsmogelijkheden	In 2023 en 2024 is een breed scala aan activiteiten georganiseerd door en voor inwoners, ketenpartners, onderwijs en werkgevers.	Voortzetten
Thuisadministratie Weerterland	Het zelfstandig bijhouden en op orde houden van eigen administratie door inwoners. Inwoners worden hierbij ondersteund door de vrijwilligers van Punt Welzijn.	In 2022, 2023 en 2024 heeft de Thuisadministratie tevens ingezet op het ondersteunen van inwoners bij alle regelingen rondom energie en voorlichting gegeven bij de Weerter Minima.	Voortzetten
Weerter Minima Groep	De Weerter Minima Groep is een waardevol burgerinitiatief in de Weerter samenleving. Zij zijn de ogen en oren van een heel kwetsbare groep mensen. De belangrijkste activiteiten zijn de wekelijkse aanschuiftafels en het begeleiden van inwoners naar de juiste loketten en voorzieningen.	Activiteiten: Kom op de soep, aanschuiftafels, themabijeenkomsten en overige activiteiten zoals uitgifte van de derde boekje van de Weerter Minima, zomer BBQ, friet op het plein, uitdeeltast en kerstpakketten.	Voortzetten
Platform sociale zekerheid	Omtrent UWV-gerelateerde vragen krijgen inwoners hulp en begeleiding, dit kan tijdens de	394 cliënten kregen hulp	Voortzetten

	georganiseerde inloopen of via ingeplande afspraken met de stichting.		
Toegankelijk maken onderwijs ondersteunende voorzieningen	Onderwijsondersteunende voorzieningen zijn toegankelijk voor iedereen. Dit wordt georganiseerd vanuit verschillende organisaties, waaronder het jeugdeducatiefonds.	Kansrijke start en Kindpakket, schoolfruit- en maaltijden, naschoolse activiteiten.	Voortzetten
Werkgroep armoede aanpakken opzetten	Meer en verbeterde samenwerking in drie netwerken. Deelnemers: Wonen Limburg, AMW, gemeente Nederweert, Bewindvoerders, Rabobank, Punt Welzijn, SUN, Bibliocenter, PSZ, Zelfregiecentrum, Voedselbank, Sponsorwinkel, Thuisadministratie Weerterland, Eduqaat, Meerderweert, Kwadrant, Gilde opleidingen, Weerter MinimaGroep, Burgerkracht Limburg, Speeltheek, Burgerinitiatief 'roep om soep'	In 2023 en 2024 zijn er structureel bijeenkomsten georganiseerd.	Voortzetten
Aandacht voor financiën in nieuwe inburgeringscursus	Statushouders zijn financieel zelfredzaam. Binnen de inburgering volgen statushouders de training 'omgaan met geld' die het AMW voor deze doelgroep heeft ontwikkeld.	In 2023 en 2024 zijn er jaarlijks gemiddeld zeven trainingen voor 8-12 statushouder georganiseerd.	Voortzetten
Voorkomen van jeugdwerkloosheid	In samenwerking met economie en onderwijs werken gemeente Weert, Nederweert en Leudal aan een programma met als doel het voorkomen en bestrijden van jeugdwerkloosheid.	De pilot 'Jongeren in beeld' wordt uitgevoerd.	Voortzetten

Pijler 2: bestrijden van armoede

Activiteit	Inhoud & (Beoogd) effect	Resultaten	Voortzetten, aanpassen, uitbreiden of stoppen
Schuldenlab Weert	bij geldzorgen weten inwoners de juiste hulp te vinden.	Stichting SchuldenLabNL	Voortzetten
Pilot Jongeren Weer(t) Schuldenvrij	15 jongeren met problematische schulden en zonder afloscapaciteit kunnen in de pilot geholpen worden met het oplossen van schulden en het bouwen aan een financieel zorgeloze toekomst.	Pilot is gestart in 2024, ruim 60 jongeren ontvingen informatie, advies en hulp vanuit SDV. 3 jongeren ontvingen hulp vanuit deze specifieke pilot en 3 personen starten binnenkort.	Voortzetten
Werkbegeleider meetlat armoede	De werkbegeleider coacht in- en externe professionals in de methodiek, waardoor inwoners met geldzorgen beter geholpen worden.	Regisseurs van de teams binnen het sociaal domein en externe professionals worden gecoacht in het werken volgens de methodiek van de meetlat armoede en 1 plan voor elk thuis.	Voortzetten
Stichting Urgente Noden Weert	Stichting die paraat staat om inwoners in acute financiële nood te helpen. Inwoners kunnen een eenmalige	In 2023 waren er 119 aanvragen. De meeste aanvragen waren voor woninginrichting (bed,	Voortzetten

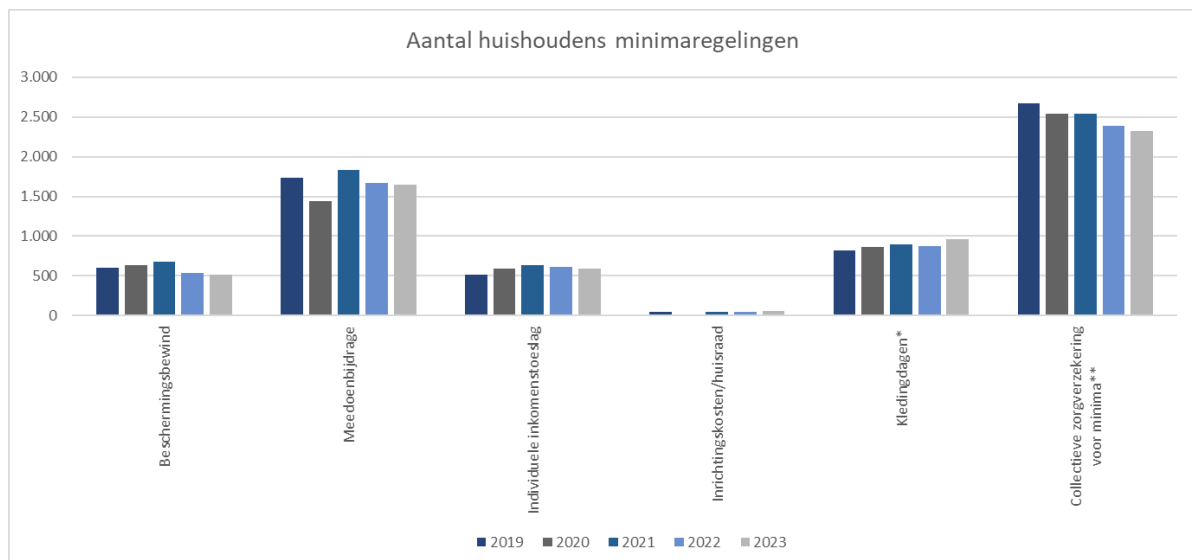
	financiële gift vragen in geval van nood.	koelkast, kooktoestel, wasmachine) en voor tandartskosten.	
Voorzieningenwijzer Weert	De Voorzieningenwijzer wordt ingezet voor een betere benutting van bestaande (gemeentelijke) regelingen.	In 2023 zijn 209 inwoners geholpen met adviesgesprekken en met de online checks op (gemeentelijke) regelingen, energie en zorg. De gemiddelde besparing van de online checks was € 733,-, van de adviesgesprekken € 597,- en m.b.t. de zorgverzekering €79,-	Voortzetten
Minimaregelingen	Beschermingsbewind, meedoenbijdrage, individuele inkomenstoelage, kledingdagen, collectieve zorgverzekering	Zie tabel minimaregelingen onder deze grafiek	Aanpassen. Onderzoek naar effect van ophogen inkomensgrens minimaregelingen
155, help een bedrijf	Stichting 155, help een bedrijf adviseert en ondersteunt kleine en middelgrote ondernemers bij geldzorgen.		Voortzetten
Stichting leergeld, het Jeugdfonds Sport & Cultuur en stichting Jarige job.	Meer kinderen kunnen meedoen door het gebruik van fondsen. Denk aan zwemles, deelname sport/ cultuur, fiets, laptop etc.	Jeugdfonds Sport&Cultuur: 177 goedgekeurde aanvragen in 2023 voor 143 unieke kinderen. Stichting Leergeld: 709 kinderen geholpen, bereik is 94,2%	Voortzetten
Volwassenenfonds sport&cultuur	Het Volwassenenfonds zorgt ervoor dat deelname aan sport& cultuur toegankelijk wordt gemaakt voor volwassenen met een laag inkomen.	In 2023 konden 57 inwoners hierdoor deelnemen aan sport of een culturele activiteit. In 2024 zijn er 87 goedgekeurde aanvragen (d.d. 15-10), waarvan 78 voor sport en 9 voor cultuur	Voortzetten
Menstruatie uitgiftepunten	Gratis menstruatieproducten	Weert heeft 6 menstruatie uitgiftepunten: op alle scholen VO en MBO en Voedselbank. 7 ^e punt op openbare plek zoals sponsorwinkel en/of bibliocenter) wordt gerealiseerd.	Voortzetten

Pijler 3: verzachten van armoede

Activiteit	Inhoud & (Beoogd) effect	Resultaat	Voortzetten, aanpassen, uitbreiden of stoppen
Jeugdontbijt	Gezinnen waarvan de kinderen om verschillende redenen (financiën, psychiatrische problematiek), zonder eten naar school gaan ontvangen wekelijks een ontbijtbox	In 2023 gemiddeld 62 pakketten per week op 18 adressen. In 2024 is de werkinstructie	Voortzetten

	(samenwerking met Kansrijk in de Wijk, Lidl en ondersteuning vanuit AMW).	aangepast en zijn er afspraken met AMW gemaakt over de gewenste begeleiding en interventies om te komen tot een duurzame oplossing.	
Vakantiehuisje Weerterbergen	Inwoners kunnen een korte vakantie genieten. Dit om ontspanning te stimuleren, iets te hebben om naar uit en op terug te kunnen kijken en over te vertellen op school. Boodschappenpakket en activiteiten zijn inbegrepen.	48 huishoudens in 2023 64 huishoudens in 2024 (op 15-10).	Aanpassen, we onderzoeken de mogelijkheid om het vakantiehuisje onder te brengen in de Quiet Community. Op deze wijze beogen we meer sponsors en een langdurig commitment te bewerkstelligen.
Zomerpakket	In de zomer worden een aantal activiteiten geschonken aan gezinnen met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum, om zo ontspanning te stimuleren en mee te kunnen doen in de zomervakantie.	In 2023 namen 306 gezinnen deel aan het zomerpakket en zijn er 2.206 unieke vouchers voor activiteiten voor de gezinsleden uitgegeven.	Aanpassen. Uit evaluatie blijkt dat ruim 1/3 van de vouchers niet verzilverd wordt. De organisatie vergt daarnaast veel tijd, menskracht en middelen. We onderzoeken de mogelijkheid om dit efficiënter te organiseren en beter aan te sluiten bij de behoefte.
Actie Pepernoot	Een sinterklaascadeau voor kinderen die in armoede leven, dit in samenwerking met het CJG.	569 kinderen in 2023	Aanpassen. Lokaal uitvoeren en in de toekomst onderbrengen in de Quiet community.
Uitje Efteling en Heppie Box	In samenwerking met Stichting het vergeten kind, kunnen kinderen genieten van een uitje of een Heppie Box ontvangen	17 gezinnen gingen in 2023 naar de Efteling en 330 gezinnen ontvingen een Heppie box.	Voortzetten, waar mogelijk een koppeling maken met Quiet.
Kermisactie	Kermismuntjes voor kinderen voor attracties en iets lekkers	In 2024 kregen 700 kinderen muntjes	Voortzetten bij blijvende sponsoring, koppeling maken met Quiet
Actie 'Verwarm een hart, geef een jas'	Hulp aan degenen voor wie een warme winterjas niet vanzelfsprekend is. In samenwerking met de Sponsorwinkel.	600 jassen in 2023. De actie in 2024 is gestart in de Focusweek Armoede en loopt nog.	Voortzetten
Vouchers Sponsorwinkel	De Sponsorwinkel is de lokale kledingbank. Bepaalde doelgroepen met een laag inkomen krijgen vouchers voor tweedehandskleding en gratis ondergoed/sokken.	Jaarlijkse bijdrage in de kosten voor aanschaf nieuw ondergoed en sokken	Voortzetten
Cruyff court	Er is een Cruyff Court aangelegd binnen gemeente Weert, om zo jongeren de ruimte te geven om te	Jaarlijkse bijdrage in kosten	Voortzetten

	sporten. Punt Welzijn biedt activiteiten.		
Voedselbank	Inwoners met een laag inkomen ontvangen wekelijks een voedselpakket	Jaarlijkse bijdrage in kosten	Voortzetten

Bijlage 4 Artikel NVVK

Gemeente Weert over pilot Warm doorverwijzen

14 oktober 2024

Sinds juli werken WML (Waterleiding Maatschappij Limburg) en de gemeente Weert samen binnen de pilot 'Warm doorverwijzen'. De samenwerking laat nu al positieve resultaten zien. 'Korte lijnen tussen gemeenten en schuldeisers zijn essentieel voor een positieve opbrengst van Warm doorverwijzen'.

'Weert was de aanjager om Warm doorverwijzen bij ons op de kaart te zetten', vertelt Dennie Carati van WML in een gesprek, samen met Inge Muskens-Hillekens. Muskens is coördinator/kwaliteitsmedewerker schulddienstverlening bij de gemeente Weert, en Carati is coördinator van debiteurenbeheer.

'De maatschappij verwacht ook van een bedrijf als het onze dat we meer sociaal incasseren', reageert Carati op de vraag waarom WML momenteel experimenteert met Warm doorverwijzen. 'Ik wil niet het gevoel hebben dat we achter de feiten aanlopen. Bovendien zie ik dat mijn collega's de behoefte hebben om op een sociale manier het gesprek aan te gaan met klanten in plaats van alleen betalingsherinneringen te sturen.'

'Warme doorverwijzing is waardevolle aanvulling op vroegsignalering'

Warm doorverwijzen in het kort

Bij Warm doorverwijzen wordt door schuldeisers ingezet op een snelle en efficiënte doorverwijzing van klanten met betalingsachterstanden naar de schuldhulpverlening. Doel is hen snel te ondersteunen, zicht op de hulpvrager te houden en uiteindelijk de betalingen te hervatten. Drinkwaterbedrijven WML (Limburg) en Evides (Zeeland, Zuid-Holland) voeren een pilot uit om Warm doorverwijzen te implementeren, gefaciliteerd door de NVVK en gesubsidieerd door het ministerie van SZW. Het streven is om Warm doorverwijzen eind 2025 landelijk in te voeren. Kenmerkend is dat de schuldeiser klanten met betalingsachterstanden benadert (per mail, telefonisch, door deurbezoek) en hen stimuleert via de gemeente hulp te vragen. Bij instemming volgt een Warme doorverwijzing aan de gemeente, met een incassostop van 30 dagen. De gemeente neemt binnen drie werkdagen contact op met de hulpvrager. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de digitale infrastructuur van vroegsignalering. Overigens zijn drinkwaterbedrijven volgens het wettelijk afsluitbeleid al langer verplicht om, voordat er een vroegsignaal wordt afgegeven, persoonlijk contact met de klant op te nemen.

[Lees hier het Projectplan Warme doorverwijzing](#) van de NVVK

Voor de gemeente Weert (een van de 31 gemeenten waaraan WML drinkwater levert) was het geen vraag of ze mee wilde doen aan de pilot, vertelt Inge Muskens. 'Wij vinden het heel belangrijk om mensen met schulden vroegtijdig in beeld te krijgen op een laagdrempelige manier. Dit is een mooie pilot die ons daarbij kan helpen en een waardevolle aanvulling op onze wettelijke taak rondom vroegsignalering.'

Signalen over betalingsachterstanden

Doordat Weert en vaste-lastenpartner WML beide werken volgens het [Landelijk Convenant Vroegsignalering](#) komen er iedere maand signalen binnen over betalingsachterstanden. Muskens: 'Warm doorverwijzen sluit hier goed op aan als aanvullende methode om mensen vroegtijdig op de radar te krijgen en hen hulp te bieden. Het doel is om op deze manier zoveel mogelijk mensen te bereiken voordat hun situatie problematisch wordt.'

Hoe pakken jullie als gemeente een warme doorverwijzing van WML concreet op?

'Signalen die in het kader van de vroegsignalering maandelijks binnenkomen van vaste-lastenpartners, pakken we op verschillende manieren op, afhankelijk van de ernst. Soms sturen we een brief, bellen we of doen we een huisbezoek. Gezinnen met meerdere achterstanden vragen weer een andere aanpak. Als een klant van WML heeft aangegeven in te stemmen met gemeentelijke schuldhulp, pakken we zo'n Warme doorverwijzing meteen op. We hebben nauw

contact met WML en zorgen ervoor dat we binnen drie dagen de klant benaderen en een eerste gesprek inplannen.'

Lukt dat altijd?

'Dat lukt tot nu toe. Korte lijnen tussen gemeenten en schuldeisers zijn essentieel voor een positieve opbrengst van Warm doorverwijzen, verwacht ik. Wanneer er een warme doorverwijzing is, krijg ik vaak direct een mailtje van Dennie of zijn collega, zodat ik meteen weet dat er een melding is. Ik beseef heel goed dat niet alle gemeenten dezelfde capaciteit hebben om snel te reageren. Gemeenten die veel meldingen krijgen of waar het schuldhelpverleningsteam onderbezet is, kunnen moeite hebben om binnen drie werkdagen te reageren. Bij ons in Weert hebben we het geluk dat armoedebestrijding en schuldhelpverlening hoog op de politieke agenda staan, waardoor we de mogelijkheden hebben om dit op deze manier te doen.'

Klaas van der Vies (NVVK): 'Groot voordeel is dat gemeenten zelf het contact met de hulpvrager niet hoeven te leggen'

Klaas van der Vies is als projectleider digitalisering bij de NVVK verantwoordelijk voor de uitvoering van het project Warm doorverwijzen. 'Warm doorverwijzen kan een belangrijke rol spelen in het voorkomen van problematische schulden,' zegt hij, 'maar het staat nog in de kinderschoenen. In 2023 startte drinkwaterbedrijf Evides met een pilot waaruit blijkt dat klanten met betalingsachterstanden bereid zijn om doorverwezen te worden naar de gemeentelijke schuldhelpverlening. Dit vraagt wel van zowel de schuldeiser als de gemeente om aandacht en capaciteit vrij te maken.'

Een goede samenwerking tussen schuldeisers en gemeenten vergroot de kans op succes. Van der Vies: 'Als een drinkwaterbedrijf via een vroegsignaleringssysteem een Warme doorverwijzing stuurt, is het de bedoeling dat de gemeente binnen drie werkdagen contact opneemt. Dit is essentieel, maar kan lastig zijn gezien de beperkte capaciteit van gemeenten.'

De NVVK probeert het proces zo eenvoudig mogelijk te maken. 'Het grote voordeel is dat de gemeente het contact niet hoeft te initiëren, dat doet de schuldeiser al. De gemeente hoeft alleen een afspraak te maken.'

Brieven worden niet gelezen

Dennie Carati van WML bevestigt dat het succes van Warm doorverwijzen mede afhankelijk zal zijn van de bezetting bij zowel gemeenten als schuldeisers. WML heeft twee incassanten in dienst die klanten in heel Limburg bezoeken. 'Dat tekent ook onze beperkte capaciteit. Ze leggen twee bezoeken af voordat het eventueel komt tot een afsluiting en worden nu dus ook geïnstrueerd om de doorverwijzing naar de schuldhelpverlening ter sprake te brengen.'

Hij vervolgt: 'Alle betrokkenen moeten in staat zijn om snel te handelen, anders verliest het systeem zijn kracht. Klanten met betalingsachterstanden verwijzen naar de gemeenten doen we al heel lang door herinneringen en brieven. Maar die worden meestal gewoon niet gelezen. Nu gaan onze incassanten het gesprek erover op een vriendelijke en helpende manier aan. Daarin zit de kracht, denk ik.'

De resultaten van de pilot zijn tot nu toe positief, vertelt hij. Vanaf de start in juli tot nu zijn door WML vier Warme doorverwijzingen aan de gemeente Weert gedaan. 'Ik vind dat vrij veel, Weert is voor ons namelijk niet een plaats waar we vaak te maken hebben met problematische achterstallige betalingen.'

Elke gemeente zijn eigen aanpak

Carati en Muskens moedigen andere gemeenten en vaste-lastenpartners aan om het warme doorverwijzen ook te gaan gebruiken. 'We hopen dat in Limburg meer gemeentes zich aansluiten', zegt Carati. 'Dat moet zorgvuldig gebeuren, elke gemeente heeft zijn eigen aanpak en capaciteit, dus het is belangrijk om dit goed te doen. We hebben al positieve resultaten met Weert, dus we zien zeker mooie kansen.'

Bijlage 5 Elementen van de basisdienstverlening

Fase schuldhulp	Element basisdienstverlening
In beeld	Het gebruiken van een registratiesysteem om samenwerking tussen verschillende hulpverleners te versterken en om doorgeleiding naar professionele schuldhulpverlening te bevorderen.
In contact	De aanmelding voor schuldhulpverlening voor mensen met problematische schulden faciliteren zonder drempels (zonder veel papierwerk). *
In gesprek	Een bewezen instrument gebruiken voor systematische intake en triage bij problematische schulden, zodat het individuele verhaal in beeld komt en er op maat van de inwoner gewerkt kan worden. * Het hulpaanbod is toegespitst op specifieke groepen met problematische schulden (bijv. ondernemers, jongeren, huizenbezitters, andere culturele achtergrond), zodat op maat op bepaalde kenmerken wordt ingespeeld. * Hanteren van maximale doorlooptijden (ook schuldeisers) per processtap. * Het starten van begeleiding vanaf het eerste gesprek.
Rust en overzicht	Het afgeven van een beschikking met een plan van aanpak op basis van triage via bewezen aanpak voor alle hulpvragers waarvoor na eerste gesprek meer dan enkel advies nodig is, zodat inwoner vanuit rust het proces in kan stappen. • Incl. begeleiding en nazorgplan o.b.v. intrinsieke doelstelling en breed toekomstperspectief hulpvrager, vanaf start hulptraject en indien noodzakelijk inzet budget coaching, budgetbeheer of schuldenbewind door professionals. • Procesoverzicht met volgende contactmomenten aangepast op hulpvrager. Aansluiten op VISH (deurwaarders doorgeven dat iemand schuldhulp krijgt) en landelijk schuldenpauzeknop. * Het bieden van een begeleidingstraject. Onderdeel hiervan is financiële begeleiding op maat (coaching, training, ondersteuning, budgetbeheer, bewind) waarbij wordt gekeken naar wat iemand nodig heeft.
Plaatje compleet & perspectief	Aansluiten op het Schuldenknooppunt (platform voor gegevensuitwisseling in de schuldhulp), zodat de ontzorgingsplicht wordt vervuld en zo snel mogelijk naar een schuldenovereenkomst gewerkt kan worden. Het bieden van een standaard saneringskrediet met aflostermijn van 18 maanden en waarbij de afloscapaciteit wordt berekend op basis van het vrij te laten bedrag.
Met	Plan van aanpak evalueren en herzien met evt. aangepast

vertrouwen toekomst tegemoet	aanbod begeleiding en nazorg aan de hand van een meetinstrument. * Altijd persoonlijk contact opnemen met de hulpvrager wanneer sprake is van een terugval. * Het toetsen van vroeg signalen op afgeronde schuldtrajecten in de eerste zes maanden na afronding traject.* Het bieden van begeleiding aan inwoners die een WSNP- traject (gaan) volgen.
Algemeen	Het verbeteren van de samenwerking binnen gemeenten door de inzet van Convenant Lokale Overheid.

*Deze elementen vragen (deels) nadere uitwerking en/of onderzoek

Postbus 950
6000 AZ Weert
www.weert.nl